

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

DECEMBER 2017

letnik 66, številka 12

4

POGOVOR Z DAMIJANOM MALNARJEM
Domače besede in kulture, ki je zagotovo slovenska, ne smemo izgubiti!

8

JEZIKOVNI KOTIČEK
Glasba

11

RAFAELOVA DRUŽBA
Po poteh 600 let stare kulture
Kočevarjev

Vzgojno-družinski seminar za družine iz Bruslja, Luksemburga, Haaga in Pariza

Mlin Thicourt, 8 –10. septembra 2017

Na začetku družinskega seminarja so se predstavile družine iz Bruslja, Luksemburga, Haaga in Pariza.

Družina Zupanc v vlogi voditeljev družinskega seminarja

Pri izdelovanju instrumentov so pomembne ročne sposobnosti.

Mladostni nasmeh razodeva veselje druženja.

Župnik Zvone s skupino nasmejanih deklet

Kuharici Danica in Anica pri pripravi kosila

Tudi mali Irenej se je z mamico veselil sproščenega vzdušja na družinskem seminarju v mlinu Thicourt.

V čarobni skrinjici so bila skrita imena skritih prijateljev.

Pesem Poti je navdušila udeležence družinskega seminarja.

Kekčeva pesem je navdušila otroke in vse, ki smo jih poslušali.

Pesem Poti je zazvenela pri nedeljski maši v kapeli mozaikov v Merlebachu.

Sklep družinskega seminarja v kapeli mozaikov v Merlebachu je bil zares slovesen.

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Freilih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je vštete 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrežna poština, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d.d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBAS12X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Tatjana Splichal, Narodna in univerzitetna knjižnica mojstra Jožeta Plečnika • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d.d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR
Z DAMIJANOM MALNARJEM 4
Domače besede in kulture, ki je zagotovo slovenska, ne smemo izgubiti!

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI 7
Križev pot – sedanost in spomin

JEZIKOVNI KOTIČEK 8
Glasba

SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM 9
Premisleki
Novice
Konec Kučanove ere? 10

RAFAELOVA DRUŽBA 11
Po poteh 600 let stare kulture
Kočevarjev

Mladi se povezujemo 12

ŽUPNIJE 13

KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO 24

Zakleta princesa in advent

Polhov Gradec je slikovita vas, ki je bila menda za Ivana Cankarja najlepši slovenski kraj. Mogočno svetišče Marijinega rojstva ima baročni oltar, ki je pravi biser. Za zahvalno nedeljo je bila cerkev posebej lepo okrašena. Presenečenje se je zgodilo pri darovanju, ko se v sprevodu prikažejo otroci, oblečeni v narodne noše. Na oltar prinašajo darove, za katere smo posebej hvaležni. Prinesejo tudi slovensko zastavo, ki jo razgrnejo s prižnice. Sliši se zahvala za samostojno domovino in odlomek iz Cankarjevega Kurenta. Stavki govorijo o tem, kako je bila ta domovina blagoslovljena, da bodo tu živeli veseli ljudje, da je iz božjega prgišča posebej izbrane lepote nastal naš raj pod Triglavom. Posebno mesto ima slovenska beseda, ki je beseda praznika, petja in vriskanja: »Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.« Kdor ni otopel, je od te maše odhajal na poseben način nahranjen in odžejan.

Polhov Gradec ima bogato in slavno zgodovino, a tudi vanj je udaril socializem. Na vodstvena mesta je postavil topoumne in sadistične delomrzneže, okradel tiste, ki so si kaj imetja pridobili s trdim delom, zatrl podjetniškega duha, pobil 144 mladih fantov in ljudi med sabo razklal. Tak opis ustreza pre mnogim slovenskim krajem, verno ponazoritev pa izrisuje tudi za celotno Slovenijo, ki je iz istih razlogov med sabo sprta in zatrta v razvoju. Levičarski skrajneži, ki jih ne manjka ne v vladi ne v parlamentu in ne v tako imenovani civilni družbi, prav v dneh pred izidom Naše luči zganjajo nekakšen človekoljuben cirkus. Na videz v prid nekoga migranta iz Sirije, v resnici pa z njim manipulirajo in rušijo še tiste dele pravne države, ki kolikor toliko normalno delujejo. Ista levica poskuša z mediji, poneumljanjem v šolah in z zakonodajo razbijati družino, norčuje se iz domovinskega čuta, izničuje smisel politike in zasmehuje osamosvojitve.

Pisatelj Narte Velikonja je rekel, da bo šele s tremi generacijami v narodu odpravljeno sovraštvo, ki ga je zasejalo nasilje med drugo svetovno vojno. Takrat ni vedel, da se bo vojna podaljšala v dodatno polstoletno nasilje ... Čeprav se Slovenija zaradi mračnih sil in socialističnih ostankov nikakor ne more izvitvi uroku, ki jo tišči nazaj, pa se povsem nepričakovano tu in tam pojavljajo znamenja pomladi, kot je opisana slika iz Polhovskega Gradca. Zaradi takih dogodkov se marsikomu razpira upanje, da se bodo stvari le obrnile na bolje.

Spoznavamo torej, da so bili naši upi ob osamosvojitvi bržkone preveliki. Pisatelj Zorko Simčič čez vse to naše negotovo obzorje vrže misel, da je realist, poln upanja. Pomembno je torej, da ne pademo v brezbriznost, čeprav je videti, da je dobro prevečkrat premagano. Ostati moramo dejavni in upati na najboljše. K temu nas vabi tudi adventni čas – uvertura v praznovanje, posvečeno največjemu dogodku vesoljne zgodovine.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
http://www.skm-london.org.uk
župnik: Stanislav Cikaneč
e-naslov: cikaneč@msn.com

AVSTRJA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EIDSEN
Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EIDSEN
T/F (+32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA

DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43.
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guillouire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernejrkc.si

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA

KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 München
T (*49) 089 2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenschsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
M (*49) 175.2462 425
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slomisija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: alojzija@gmail.com, alojzija.rajk@rkc.si

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT
Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
Romerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART
Staffenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenschsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenschsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de

SRBIJA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: letojnja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 71 15421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rkc.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Nagelwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Domače besede in kulture, ki je zagotovo slovenska, ne smemo izgubiti!

Pogovor z Damijanom Malnarjem

Prezid in nekatere druge kraje v Gorskem kotarju je Rafaelova družba pred leti že obiskala. Kraji so zanimivi in jih je vredno spoznati iz več razlogov.

V antiki je zid – 'limes', del obrambnega zidovja Claustra Alpium Iuliarum, ki je potekalo od Trsata do Julijskih Alp, in se nahaja tudi v neposredni bližini Prezida, branil rimsko državo pred barbari. Zgodovina je skozi stoletja šla svojo pot in tako državna meja zdaj ločuje področje, ki je sicer od Babnega Polja preko Čabranke in Kolpe močno povezano v eno celoto. Kraji, ljudje in z njimi tudi njihova govorica so izpostavljeni ostrim razmeram. V Gerovem in Delnicah se tako domače besede skoraj ne sliši več. Še kako lepo pa jo je slišati v Prezidu ter okoliških krajih, saj priča o drugih časih.

Iztekajoče se leto je bilo za Slovensko kulturno društvo Gorski kotar in njenega predsednika Damijana Malnarja slavnostno, saj so poletni praznovanja 10. obletnico svojega delovanja.

Damijanov govor je obetal, da je še marsikaj, kar je zanimivo in vredno slišati. Tik pred vsemi svetimi je tako nastal pogovor, ki daje vpogled v življenje, poslanstvo, preizkušnje in upanje tamkajšnjih ljudi, da ohranijo identiteto, kulturo in domačo besedo živo.

> Damijan, prosila bi te, če se bralcem Naše luči lahko predstaviš. Če te nekdo vpraša, kdo si, kaj odgovoriš? Zanima pa me seveda tudi, kje si se rodil in kje zdaj z družino živiš.

Sem Prezidanec, tako bi se predstavil. Rodil sem se v Postojni, najmlajši sem od sedmih otrok, zdaj pa nas je žal živih le še pet. Naša rojstna hiša, zdaj sicer prazna, stoji v Prezidu. Sem pa tudi 'Štauar' (prihaja iz besede 'štala'), tako me namreč vsi v Trstju kličejo, saj je to naše domače hišno ime po očetovi strani. Hišno ime po materini strani pa je 'Šipen' (tisti, ki šepa).

Priženil sem se v Trstje (v hrvaščini Tršće), kjer z ženo Tino, ki je po poklicu učiteljica, živiva in imava trojčke. Stari so 15 let in so se letos jeseni, ko so začeli obiskovati srednjo šolo, razdvojili in se razselili – eden je v Kamniku, drugi v Ljubljani, tretji na Reki.

Za otroke sva izbrala svetopisemska imena. Za prvega sina sem si želel, da bo Jakov, drugi sin pa nosi ime po mojem pokojnem bratu Josipu. Andrija pa je dobil ime po našem župnijskem zavetniku iz Trstja, saj sva ravno na ta dan z ženo izvedela, da pričakuje trojčke. Dogovorila sva se,

V družbi ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, nečakinje Jelene Malnar in predsednika Gospodarske zbornice Reka

da bo tretjemu ime Andrija, če bodo res trije. In tako je bilo.

> Omenil si že Trstje in Prezid, ki spadata pod Gorski kotar. Kje najdemo Gorski kotar na zemljevidu? Nas lahko usmeriš, da si bomo za začetek malo bolje predstavljali te kraje, saj se včasih zdi, da je pot iz Ljubljane do vas tako dolga ... V kolikšnem času prispete do Ljubljane, kaj pa do Zagreba?

Gorski kotar je najbolj gozdno območje v Republiki Hrvaški, ki sega pri Čabranki in Kolpi tudi v Republiko Slovenijo, na vzhodu pa do obrobja Ogulina. Je območje, kjer se je moral človek boriti za vsako pest zemlje, pa tudi njive pri nas nikoli niso bogato obrodile. Veliko je gozdov, v katerih rastejo predvsem smreka, jelka in bukev, od katerih gre večina denarja v tuje roke. Pred nekaj leti smo imeli žledolom, katerega posledice so vidne še danes, po njem pa je prišel še lubadar, ki je povzročil še večje norčije.

Ljubljana je bila od vedno naše najbližje mesto, le 80 kilometrov je razdalje, kar sploh ni daleč, saj smo tam v eni dobri uri. Za primerjavo je do Reke uro in pol vožnje, do Zagreba pa dve uri in pol. Tudi Trst je od nas oddaljen le uro dvajset. Zaradi naše lege mislim, da je perspektiva tudi v turizmu.

> Kje je potekalo tvoje šolanje in s čim se zdaj ukvarjaš v poklicnem življenju?

V osnovno šolo sem hodil v Prezidu, nato sem obiskoval Srednjo strojno šolo v Ljubljani. Potem pa so prišla leta tik po osamosvojitvi. Uspešno sem bil sprejet na Fakulteto za strojništvo v Ljubljani, a sem se nato odločil za študij na Reki. Po poklicu sem univerzitetni inženir strojništva. Delam na novih izdelkih v družbi Kovinoplastika Lož, sem tudi nosilec nekaj patentov.

> Zasedila sem, da si zelo uspešen, saj si s sodelavci prejel več priznanj – med njimi tudi zlato priznanje Gospodarske zbornice Slovenije za inovacije. Si bil vedno zvest gospodarstvu ali te je vlekle tudi kam drugam?

Če se posvetiš tistemu, kar delaš, s tem pride tudi uspeh. Moja starejša brata Slavko in Miro sta že bila strojnika, nato pa sem se še jaz podal na to pot, s čimer sem zadovoljen. Pred tem pa sem malce razmišljal tudi o poklicu učitelja, saj sem pisal pesmice in podobno.

> Dejaven si na različnih področjih. Kaj pa te še posebno izpolnjuje?

Predvsem me izpolnjuje Bog. V današnjem svetu se morda kdo smeje, če rečeš kaj takega, še sploh, če to reče moški. A pri 13 letih sem izgubil očeta, pred nekaj leti dva brata, pa človek še zmeraj poje in je vesel. Bog je ljubezen in veselje. Jaz verjamem, da so vsi zgoraj pri njem in da tako mora biti.

> Kako pa z ženo usklajujeta vse obveznosti in različne potrebe vajinih mladih in tudi zelo nadarjenih sinov? Kako poteka vaš vsakdan?

Žena sicer včasih malce pogodrnja, da nimam dovolj časa zanjo. (smeh) A zdaj, ko so v srednji šoli, je malce lažje. Prej pa smo bili veliko na poti. Treba se je bilo

Damijan Malnar

voziti v Delnice v glasbeno šolo večkrat na teden, kar je uro vožnje v eno smer. Velikokrat smo se namenoma vsi usedli v avto in se peljali, čeprav je tisti dan le eden od sinov imel glasbeno šolo, vmes tudi kaj pojedli, da smo le lahko bili skupaj in se pogovarjali.

Josip igra kitaro, a se je odločil za Srednjo strojno šolo v Ljubljani, Jakov pa klavir in se šola na Srednji glasbeni šoli na Reki. Andrija obiskuje Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje v Kamniku in je božji blagoslov družine. Z njim se najlepše počutim.

Če imaš enega otroka, ki je s posebnimi potrebami, potem misliš, da si mogoče druga dva malce zapustil. Človeka boli, kar ostalima dvema ne utegne dati toliko pozornosti. Svetovali so nam, naj bova pri tem pozorna, saj se je potrebno posvetiti celi družini. Poskušala sva jim z ženo nuditi, kar se je dalo in se nama je zdelo pomembno. Josip in Jakov sta bila zelo uspešna tudi pri smučanju, Josip pa tudi pri karateju.

> Kot predsedniku Slovenskega kulturnega društva Gorski kotar ti moram ponovno čestitati, saj ste letos obeležili 10-letnico delovanja. Kako je potekalo slavlje, še prej pa – k čemu kot društvo stremite?

Začetnik in duša Slovenskega kulturnega društva Gorski kotar je bil moj brat Slavko, ki je tudi vzpostavil povezave z Ljubljano preko sekretarja Rudija Merljaka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. Odkar obstajamo, stremimo k temu, da naši mladi člani ohranijo našo domačo besedo in ne izgubijo naše identitete. Smo neki posebežni tukaj ob meji, ni važno, kaj smo, ali Hrvati ali Slovenci, to nam toliko ne pomeni, a domače besede in kulture, ki je zagotovo slovenska, pa ne smemo izgubiti. To je prva in osnovna naloga, zato delamo predvsem z mladimi.

Deseto obletnico smo praznovali v Prezidu v soboto, 22. julija. Smo velik kraj z malo ljudmi, zato smo se povezali z lokalnim društvom Trbuševica, ki je že dopoldne organiziralo pohod po Prezidu in okolici. Osrednji del praznovanja pa je predstavljala slavnostna seja društva, po njej pa smo v župnijski cerkvi sv. Vida priredili koncert pevskega zbora KUD France Prešeren iz Vojnika. Sledilo

Damijan med slovesnim govorom ob 10. obletnici SKD Gorski kotar

je druženje vseh prisotnih, saj se je treba povezovali in spoznavati pa tudi poveseliti. Veseli me, da gojimo prijateljske vezi tako z domačini, s tistimi preko meje pa tudi s prijatelji od malce dlje. Tako nastajajo in se rojevajo nove ideje, tako smo na primer s prijatelji iz Vojnika v skupnem projektu zgradili nov gasilski dom v Prezidu, kjer se pravkar pogovarjava.

> Kakšno je bilo za SKD Gorski kotar leto, ki se počasi izteka?

Razgibano, zaznamovali so ga naslednji projekti in dogodki, ki smo jih podprli ali samostojno priredili: pohod na Sveto Goro, vaški sejem na Pleščih, ki ga organizira Marko Smole, žetveni dan v Mandlihu, dnevi hrušk, velikonočni koncert v Prezidu, druženje cerkvenih zborov ob prazniku Svete Trojice na Pleščih, ekskurzija v Žičko kartuzijo in Slovenske Konjice v okviru projekta Spoznajmo Slovenijo, likovna kolonija, ki je letos potekala ob Kolpi, športno srečanje v košarki, kjer so se igre odvijale v Gerovem, na Reki ter v Ljubljani. Še posebej pomemben projekt našega društva pa je dopolnilni pouk slovenščine, ki ga v Prezidu, Trstju in Čabru obiskuje skupno 35 učencev.

> Koliko članov ima društvo in ali delujete še na katerem drugem področju?

Trenutno nas je približno sto dvajset. Nekateri bolj aktivni člani, drugi manj – tako je kot v vsakem društvu. Že od začetka delujemo kot kulturno društvo. Z delovanjem društva pa so se pojavile še druge ideje. Tako je iz kmetijske sekcije nastalo zdaj samostojno društvo Kmetijsko izobraževalna skupnost Gorski kotar, katere predsednik je naš podpredsednik Zoran Ožbolt. KIS Gorski kotar se povezuje tudi z drugimi zamejskimi kmetijskimi organizacijami iz Avstrije, Italije in Madžarske in skupaj tvorijo koordinacijo Agrosloamak. Sam delujem v KIS Gorski kotar kot član, kolikor mi čas dopusti. Sicer pa tudi tu nastajajo lepi projekti – vzorčni vrt, rastlinjak, čebelarstva učna pot, kmalu tudi vzorčna kmetija v Prezidu.

> Kakšne so želje vašega društva za prihodnost?

Glavni cilj je vsekakor ohraniti 'rečj damačo', domačo besedo. Zanimivo je, ko pridejo obiski iz Slovenije. Ko jim zapojemo, včasih ne poznajo slovenske ljudske pesmi. Žalostno. Želimo si, da se bo pri nas vedno 'papajvau' naša domača pesem. Ta je pravzaprav slovenska ljudska pesem, a mi rečemo, da je domača. Vsak Prezidanec pozna Kje so tiste stezice. To je namreč del nas.

Za prihodnost pa bi radi, da bi prišla slovenščina tudi v šolo kot izbirni predmet. Zdaj namreč poteka dopolnilni pouk slovenščine le v organizaciji našega društva, torej zunaj šole. O tem se še nismo pogovarjali in je zaenkrat šele na idejni ravni.

> Od kod pa pridobivate sredstva za delovanje SKD Gorski kotar?

Predvsem preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Nekaj se nabere tudi iz članarin, nekaj malega primakne občina, vse ostalo pa deluje na prostovoljni bazi. Če ni dobre volje in pripravljenosti tudi naših družin, ki nam veliko pomagajo, se ne bi dalo ničesar izpeljati.

> V uvodu se še nisva dotaknila bistvenega. Zakaj sploh obstajate kot slovensko društvo tik za slovensko-hrvaško mejo, ki je od Prezida oddaljena le kilometer?

Obstajamo, ker smo del slovenske zgodbe, nismo pa sprejeti samo v slovensko zgodbo. V nas namreč tudi nekaj hrvaškega 'špila'. Smo pa lahko dodana vrednost Slovenije, če nas take tudi sprejmeš. Mislim, da smo Prezidanci glede kulture, duha, odprtosti in sproščenosti na visoki ravni.

> Na slavnostni seji si me navdušil s svojim govorom. Ne le da je bil slovesen, kot se dogodku pritiče, ampak vsebinsko bogat in neposreden. Bil je tudi čustven. Čutilo se je, kako veliko ti pomeni ohranjanje slovenskih korenin in identitete, pa seveda prizadevanje, da bi, rečj damača' ostala prisotna in živa. Rekel si, da je lahko napisanih o vas nešteto knjig, a prav vi, ki ste tu, ohranjate domačo besedo živo. Imaš ta govor kje zapisan oz. ga lahko malce obudiš za naše bralce, ki jih žal na dogodku ni bilo?

(smeh) Govora nimam napisanega. Je pa res – nevarnost je, da bi pozabili, kako se govori po domače. Knjige te žive besede ne morejo nadomestiti. Otroci se tudi vse bolj pogovarjajo med seboj v hrvaščini.

Prezid, Trstje in Plešče se k sreči še dobro držijo. Nekaj nas je še, a bogve, kaj še pride ...

Spodbudno je, da pišejo knjige, seveda, a če ne živi med ljudmi, se izgubi. To bi me res bolelo.

Domačin, ki vneto raziskuje zgodovino in zapisuje hišna imena, priimke in narečne besede, iz katerih nastajajo tudi narečni slovarji, je Slavko Malnar. Čeprav imamo isti priimek, z njim nismo v sorodu, saj je ta priimek tu zelo pogost. Cenim njegovo predanost in zavzetost, a kot že rečeno, najbolj pomembno je, da jezik in kultura živita med ljudmi.

S prijatelji iz Vojnika po uradnemu delu praznovanja

> Nam lahko malce opišeš, kakšno pa je bilo zares tu življenje nekdanje? Če sklepam po Babnem Polju, ki je nesporni slovenski rekorder v nizkih temperaturah, so bile zime zelo dolge in mrzle. S čim so se ukvarjali in se preživljali predniki?

Zime so bile včasih res ostre, zadnja leta pa se je tudi to spremenilo. Nekdanje je čez zimo veliko moških odšlo na Hrvaško. Spet zanimivo, kajne, na Hrvaškem si, pa rečeš, da grejo na Hrvaško ... To je namreč pomenilo, da gredo v Slavonijo podirati hraste in opravljati druga gozdna dela. Močno je bilo tudi izseljevanje, saj jih je veliko odšlo v Francijo in tudi v druge države. Predvsem zaradi ekonomskih razlogov, po drugi svetovni vojni pa tudi zaradi ideoloških, čeprav to pri nas ni bilo tako zaznamovano, saj so bili vsi partizani. Lahko povem tudi zgodbo mojega strica, ki so ga partizani pustili brez vsega sredi gozda. Predal se je Italijanom, saj ni bilo druge možnosti. Nato je odšel v taborišče na Rab in Gonars. Ni si upal priti domov, čeprav so govorili, da bo vse v redu, temveč je odšel v Francijo. Vrnil se je na obisk šele v 70 letih.

Ženske pa so se v času, ko njihovih mož ni bilo doma, znašle po svoje, da so lahko preživele. Veliko so vezle, tiste iz bogatejših družin pa so nato nosile prodajat prte v Trst in Ljubljano.

> V kakšnih in kako grajenih hišah so stanovali in ali lahko ostanke te arhitekture danes še vidimo?

Bilo je kar nekaj premožnih hiš, ki jih vidimo še danes. Prezid je bil namreč kar precej razvit. Vodovod smo dobili le dve leti po Zagrebu. Seveda takrat še ne čisto vsaka hiša, a pipe so bile. Tudi gasilsko društvo je zgodaj začelo delovati – že 1886. leta. Prav tako imamo pri nas dolgo zgodovino šolstva.

Ob izviru Kolpe

Družinski izlet na Vražji vrtec

imam zelo rad te kraje. A težko je pričakovati, če zanje ne bo primernih delovnih mest. Tukaj je nekaj majhnih privatnikov, pri katerih je nekaj ljudi zaposlenih, ostali pa se iz Prezida večinoma vozijo na delo čez mejo.

> **Ali narečje še živi v medsebojnih stikih in kje ga uporabljate? Kaj pa v šoli, na občini, pri zdravniku, v cerkvi?**

> **Poleg premožnejših hiš pa opazimo tudi manjše, lesene. Take, kot je na primer etno hiša Vesel v središču Prezida. Predvidevam, da so v njih živeli ljudje z manj zemlje?**

Tudi v današnjem času so razlike, razlike so vedno bile, morda pa so ti ljudje malce premalo upali tvegati. Sicer pa tudi ko prideš v leseno hišico, je tako lepa. Od spodaj in zgoraj te je grelo, saj je bil spodaj hlev, gor pa so spravili seno. Tako je družinica živela in preživela. Etno hiša Vesel je ena izmed teh hiš, ki se je ohranila. Bilo pa jih je še več, še starejših.

> **Če sva se v prejšnjih vprašanih ozirala predvsem nazaj, pa poglejva, kako je pri vas danes. Koliko je otrok? Kje obiskujejo vrtec in se šolajo?**

Osnovno šolo sem zaključil pred slabimi 30 leti. Takrat je bilo 130 otrok, zdaj pa se je številka več kot prepolovila, saj jih je okrog 50. Ni več družin, ki bi danes imele več kot tri otroke. Prebivalstvo se tako stara.

V Prezidu je vrtec, ki sicer dela le od 8 h do 13 h. Osnovna šola pa je v vsakem kraju – v Prezidu, Trstju, Čabru in Gerovem. V Čabru, kjer je tudi občina, je srednja šola, a je letos na novo vpisanih le pet dijakov, vsi ostali so odšli na Reko ali drugam tako kot tudi moji sinovi. Glasbena šola pa je ali v Delnicah ali na slovenski strani v Starem trgu.

> **Če se odločijo za študij, kam jih zanese pot in ali se vrnejo nazaj?**

Zadnje čase se jih ponovno kar nekaj odloči za študij v Ljubljani. Žal se večinoma ne vračajo. Upam, da se bo kateri od mojih sinov vrnil, saj

Narečje živi in ga uporabljamo. Razlike po krajih so majhne, ne razlikuje se veliko niti od sosednjega babnopoljskega. Tam je morda zdaj nekaj več vpliva slovenščine, pri nas pa hrvaščine. Sicer pa sta skoraj enaka.

Na šolskih hodnikih in med seboj otroci govorijo v narečju, pri pouku pa v uradnem jeziku, prav tako na občini. Pri zdravniku, ambulanta je v Prezidu dvakrat tedensko, tudi govorimo hrvaško, saj narečja ne bi razumeli. V cerkvi pa smo od vedno uporabljali hrvaščino, čeprav je prva molitva o sv. Jožefu, ki so me jo doma naučili, v slovenščini. Je pa zanimivo, saj so nekateri slovenski duhovniki s sabo prinesli tudi slovenske cerkvene pesmi in jih prevedli. Tako recimo nekatere, kot so na primer Poslušajte vsi ljudje in Marija skozi življenje, pojemo v hrvaščini.

> **Z veseljem prebiram prezidansko glasilo Vražje vrtoce, ki je v letošnjem letu ugledalo luč sveta, saj glavni urednik v prvi številki navaja, da so v glasilu zastopani trije jeziki, v katerem so lahko napisani prispevki – prezidanski, hrvaški in slovenski. Zame so posebno zanimivi ravno prispevki v narečju. Po čem pa se glasilo imenuje, zakaj nosi tako ime?**

Vražji vrtec je hrib nad Prezidom. Kot pravi legenda, je nek fant hodil k puncici v vas. Vasoval je, dokler se nista malce bolj zblížala. Ko pa ga je pogladila po laseh, je zatipala rogove. Fant je zbežal v hrib in od takrat se ta imenuje Vražji vrtec. Po drugi legendi pa je postajališče za coprnice, ki so letele s Slivnice na Klek.

> **Kako domačini živite z mejo, kako gledate nanjo? Pa na arbitražno odločbo, do katere je prišlo v iztekajočem se letu? Koliko politika vpliva na vas in na vaše odnose in življenje v skupnosti?**

Meja in politika lahko razdvajata. V društvu smo morda tudi različnih mnenj in stališč, a ne želimo, da politika vpliva na naše delovanje in sodelovanje. Dobro se razumemo, dobro delamo. Povezujemo nas skupni interesi, ki so veliko bolj pomembni. Politične zadeve prepuščamo Ljubljani in Zagrebu.

> **Ozriva se še malo naprej. Kaj misliš, da je ključ za lepšo prihodnost?**

Ključno je, da ostane duša. Zgubili smo vero v Boga in zgubili še marsikaj drugega. Vse manj nas je tudi v cerkvi. Dokler se ne obrnemo proti pravi poti, ki je samo Bog, ne bo dobro. Tako bo zaživela srečna družina, z njo zdravo društvo in z njim zaživi vse ostalo.

> **Kaj bi izpostavil, da si je tukaj vredno ogledati, in kdaj po tvojem mnenju Gorski kotar najbolj zaživi?**

Mislím, da so največje bogastvo prav ljudje. Ko jih enkrat ne bo, tudi narava sama zase ne bo tako zanimiva, čeprav smo seveda tudi ljudje del stvarstva dragega Boga, ki nas je ustvaril skupaj z naravo. Veliko si lahko ogledamo tudi v svoji bližini, kjer koli že živimo. Velikokrat potujemo v daljne dežele, ne poznamo pa lastne okolice. Vedno so zanimive stvari, ki jih je domači človek izdelal z ljubeznijo, čeprav morda niso vrhunske vrednosti.

Zame je najlepši čas prav jesen. Rad grem v gozd napravljat drva ali iskat veje. Če imaš srečo, da imaš toliko bratov, pridejo še oni in je skupaj še lepše. Ko pa se bliža večer, nastavimo še polhomo.

> **Po mojem mnenju pa Prezid zaživi tudi za veliko noč, ko z društvom vsako leto priredite velikonočni koncert in tako poskrbite za prijateljsko sodelovanje in druženje med zbori in župnijami Prezid, Trstje, Plešče in Čabar na eni strani, pa seveda tudi Babno Polje in Stari trg na drugi strani meje, ki se ga vedno radi udeležimo. Vedno je pri vas dobrodošel vsak gost, ki tako spozna, kaj je „bud“ (tradicionalna velikonočna jed), trkanje jajc, gostoljubje, povezovalje in prizadevanje za domačo besedo.**

> **Kot deček si napisal pesem z naslovom „Muj dum pad brejgom“, objavljeno tudi v prvi številki Vražjega vrtoča. Na koncu se glasi: »Lepu je mjene živet pad ten čudnen brejgon, pa lejte v zeljenen no v zime pad snejgon.« Kaj ti zdaj, nekaj let kasneje, pomeni domači kraj? Domači kraj je domači kraj, zelo težko bi se preselil kam drugam. Čeprav živim v Trstju, grem še vedno vsako nedeljo k maši v Prezid. Maša je tudi v Trstju, a mene vleče v Prezid. Imam srečo, ker moja žena to razume. Od vedno čutim posebno povezanost z brati, s Prezidom in tudi s tem hribom.**

Pevski zbor Sv. Jurij iz Starega trga pri Ložu med nastopom na tradicionalnem velikonočnem koncertu

Druženje po velikonočnem srečanju v Prezidu

> **Kakšen pa je december v Gorskem kotarju – tudi vas obišče Miklavž? Ker se leto počasi izteka, kaj bi nam vsem zaželel v novem letu?**

Seveda nosi Miklavž. Eni praznujejo tudi malega Jezuščka, a to ni stara navada. V novem letu pa mislim, da potrebujemo predvsem veliko mero zdrave pameti in močnejšo vero v Boga, saj iz tega vse izhaja.

Mojca Polona VAUPOTIČ

Križev pot – sedanost in spomin

Lepote baroka v Šmarju pri Jelšah

Živimo v času, ko je iz dneva v dan marsikateri trenutek in dogodek na preizkušnji in je s tem vred na tehtnici vse tisto, kar je v nas najbolj krhkega, milega in lepega. Naše odnose v širšem in ožjem smislu obvladuje želja po premoči, pollaščanju vsega in vsakogar, prav malo pa je tihe žeje po obvarovanju, odpuščanju in predanosti. Ob iskanju vsega naštetega pa se lahko v naši deželi obrnemo na določene kraje, ki nas ob takšnih situacijah in ob takšnem razmišljanju močno nagovorijo.

Križev pot pod podružnično cerkvijo sv. Roka v Šmarju pri Jelšah je nekaj posebnega, predvsem zaradi estetske in zgodovinske vrednosti, saj velja za enega naših vrhunskih baročnih umetnostnih spomenikov. Štirinajst kapel križevega pota, opremljenih z bogatim baročnim okrasjem, je razporejenih ob cikcakasti poti proti romarski cerkvi sv. Roka, ki stoji na vrhu hriba. To Kalvarijo je v Šmarju dal leta 1743 postaviti duhovnik dr. Matej Vrečer (1702–1758), ki je tukaj služboval enaindvajset let in si v desetih letih prizadeval za postavitev te Kalvarije. Vrečer se je posebej izkazal kot matematik in v izdelovanju sončnih ur, saj je imenovan kot eden najboljših v matematični znanosti na Štajerskem ter mojster urarstva. V muzeju v Wuppertalu (*Wuppertaler Uhrenmuseum*) v Nemčiji je ohranjena njegova sončna ura iz leta 1754, ki je signirana in datirana z napisom: »Matth. Vretscher P. S. 1754«. Ob omenjeni Kalvariji v Šmarju je prav tako prenovil notranjost cerkve sv. Roka in s tem ustvaril eno najlepših baročnih sakralnih notranjščin na Slovenskem. Matej Vrečer je bil hkrati eden najpodjetnejših in najpremožnejših župnikov na Štajerskem, saj se je ukvarjal tudi s prodajo vina, lemberško usnjarno in oljarno v Kranjčici.

Kalvarija

Damijan, najlepša hvala za pogovor. Naj končam z mislijo, ki naj doseže vse vas. Zares ne srečam velikokrat tako toplih in srčnih ljudi, zaradi česar se k vam vedno znova rada vračam. Ohranite to ter seveda vredino, moč in pogum, kljub mnogim preizkušnjam, s katerimi se soočate kot posamezniki in skupnost.

Na uspešno delovanje SKD Gorski kotar in ohranjanje slovenskih korenin, domače besede ter kulture tudi v novem letu in desetletju!

Tebi, tvoji družini in bralcem Naše luči pa želim blagoslovljene božične praznike ter zdravja in zadovoljstva v letu, ki prihaja!

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI

Kip v muzeju

postavitvi. Muzej baroka so tako začeli v Šmarju graditi leta 2011, neposredno pod Kalvarijo, uredili pa so ga v bivšem župnijskem gospodarskem poslopju. Odprli so ga čez štiri leta in ob otvoritvi je bilo v njem razstavljenih že nekaj eksponatov. Takrat je šmarska občina prenesla muzej v upravljanje Knjižnici Šmarje pri Jelšah. Od takrat pa vse do danes je ta muzej čedalje bolj zgovoren, lepši in vse bolj baročen. Prišel je v prave roke! Poleg trinštiridesetih restavriranih skulptur, danes starih 171 let, iz Kalvarije, najdemo v njem še dve veliki oljni sliki iz kapele Božjega groba, ki so ju restavrirali vrsto let, nato še štiri vitrine za manjše eksponate s posebnimi muzejskimi lučmi, osvetlili so vse kipe, z novo pohištveno opremo so uredili vhodni del, izdelali celostno grafično podobo ter uredili napise po muzeju. Izdana je prav tako brošura o graditelju šmarske Kalvarije, župniku dr. Mateju Vrečerju. Urejena je posebna projekcijska soba, v kateri je mogoče videti baročne spomenike na šmarskem območju; poleg Kalvarije in cerkve sv. Roka še cerkve na Sladki gori, v Olimju, Rogatcu in Mariji na Pesku pri Podčetrtku. V atriju muzeja so razstavljeni kamniti elementi s kapel Kalvarije, ki so bili pri obnovi kapel zamenjani.

Križev pot – sedanost in spomin. Opomin, da tudi po najtemnejših dneh in nočeh naposled pride jutro. Jutro tretjega dne.

Svete stopnice

Glasba

1. Kateri glasbeni instrumenti so na fotografiji? Napiši, kako se imenujejo.

RKTIAA

AHROKMINA

VAKILR

OLIVIAN

ANRTOTBE

OBBIN

ASSONKFO

AFLTVA

2. Instrumente razvrsti po skupinah:

violina	harmonika	viola	boben	harfa	trobenta	triangel	pozavna	kitara		
tuba	klavir	orgle	violončelo	pavke	kontrabas	flavta	oboa	klarinet	saksofon	citre
BRENKALA			TROBILA			GODALA				
PIHALA			TOLKALA			GLASBILA S TIPKAMI				

3. Iz glagolov naredi glagolnike.

- igrati → igranje
- peti →
- brenkati →
- pihati →
- piskati →
- udariti →
- nastopati →
- pripovedovati →
- praznovati →
- udeležiti se →
- izvajati →

4. Katera sličica predstavlja rešitev uganke? Poveži in napiši.

Struna in lok – sliši se prijeten zvok.

Črne tipke, bele tipke čakajo na prste gibke.

Če s tolkalci nanj igram, se zasliši: bamberbam.

Beli zobje, pa še črni so vmes, trebuh raztegne, te vabi na ples.

5. Ali poznaš besede?

Kako se imenuje zmožnost razločevati tone različnih višin?

- posluh
- poslušnost
- poslušnost

Kako se imenuje skupina petih vzporednih črt za pisanje not?

- notovje
- notno črtovje
- notni sistem

Kako se imenuje besedilo z melodijo, ki se v pesmi redno ponavlja zlasti na koncu verza ali kitice?

- refren
- odmev
- ponavljanka

Kako se imenuje najnižji moški glas?

- alt
- tenor
- bas

6. Kako se imenuje predmet na sliki?

- notni ključ
- violinski ključ
- celinski ključ

- nižaj
- višaj
- razvezaj

- triangel
- ksilofon
- trikotnik

Rešitve:

- kitara, harmonika, klavir, violina, trobenta, bobni, saksofon, flavta
- brenkala: harfa, citre, kitara
trobila: trobenta, pozavna, tuba
godala: violina, viola, violončelo, kontrabas
pihala: flavta, oboa, klarinet, saksofon
tolkala: pavke, bobni, triangel
instrumenti s tipkami: klavir, orgle, harmonika
- igranje, petje, brenkanje, pihanje, piskanje, udarjanje, nastopanje, pripovedovanje, praznovanje, udeležba, izvajanje
- violina, klavir, bobni, harmonika
- a, b, a, c
- b, b, a

Premisleki

Zgodovinar dr. Aleš Maver v Večeru o predsedniških volitvah

Borut Pahor je zmagal, ampak izvolili so ga vsaj deloma drugi ljudje kot v prvem krogu. Tokrat je bil on močnejši v mestnih okrajih, Šarec pa na podeželju. Poleg tega je Pahor kot v prvem krogu kraljeval na severovzhodu, Šarec pa na Gorenjskem in v sosesčini. V Škofji Loki (drugi okraj) je Pahorja pred petimi leti obkrožilo 82 odstotkov volilnih udeležencev, tokrat 46. Okrajev s tako dramatičnimi premiki je še kar nekaj. Zna biti, da so na desni s svojo strategijo še najbolj podobni Frankensteinu, saj so z junakom podeželja Šarcem morda ustvarili, pošast, ki jih bo tepla na parlamentarnih volitvah.

Poslanec in pravnik dr. Vinko Gorenak na blogu o ozadju predsedniških volitev

Zakaj je Marjan Šarec dosegel tako visok rezultat? Odgovor je v rokah Milana Kučana, dominantnih medijev in finančnih mafijskih omrežij iz ozadja. V sedanjih razmerah v Sloveniji namreč odloča Milan Kučan v sodelovanju z dominantnimi mediji in finančno mafijskimi omrežji, ki mu večina volivcev žal nasede. Kako si drugače razlagati vse navijaštvo dominantnih medijev, kako si drugače razlagati pismo kvazi intelektualcev, ki so napadli Boruta Pahorja, kako si drugače razlagati komentiranje ostarelega nekdanjega jugo ustavnega sodnika in predsednika

Državnega sveta Ivana Kristana, ki je na javni TV vedel le to, da »ne kaže voliti Boruta Pahorja, ampak onega drugega – kako se že piše – Šarec ali nekaj takega«, kot je dejal. Kako si drugače razlagati dejstvo, da je večini državljanov Slovenije znani koprski župan Boris Popovič, ki ima kaj pokazati, kaj je naredil, na volitvah v prvem krogu dobil le dober odstotek glasov, večini državljanov Slovenije neznani kamniški župan Marjan Šarec, ki nima česa pokazati in ga na kamniški občini zaposleni menda kličejo »psiho«, pa je v drugem krogu skoraj premagal Boruta Pahorja, ki se lahko pohvali s funkcijami predsednika parlamenta, vlade in države?

Pa se vrnimo k Milanu Kučanu. Seveda bo kdo rekel, da pretiravam, da Milan Kučan nima take moči, da Milan Kučan sploh ni javno, jasno in glasno podprl Marjana Šarca in še kaj. Vse to je res. Res pa je tudi to, da v naših razmerah zadostuje njegovo slikanje z izbranim kandidatom, dve, tri kritične besede na račun protikandidata, in to je vse. To dominantni mediji in mafijsko finančno podzemlje razumejo kot obvezno navodilo in stvari stečejo kot po maslu.

Končnega rezultata letošnjih predsedniških volitev Milan Kučan, dominantni mediji in finančno mafijsko podzemlje morda niti niso dosegli, saj njihov izbrani kandidat Šarec ni bil izvoljen. Morda to le kaže na slabitev njihove moči. Morda pa to sploh ni bil njihov končni cilj. Morda je njihov končni cilj njegova izvolitev za predsednika vlade čez slabega pol leta.

Toda mislim, da nimajo prav tisti, ki mislijo, da bi izvolitev Marjana Šarca na mesto predsednika države pomenila manj konkurence na državnoborskih volitvah prihodnje leto. Milan Kučan, dominantni mediji in finančno mafijsko podzemlje bi zagotovo našli nekoga, ki bi ga »prodali«

naivnim volivcem. Konec koncev, v naših razmerah bi to lahko bil tudi priljubljeni lik iz risank Jaka Racman. Vsekakor bi bil nov obraz.

Ne pozabite izkušnje iz leta 2014. Nekaj mesecev pred evropskimi volitvami je Igor Šoltes ustanovil stranko ali gibanje »Verjamem«, z njo je kandidiral na volitvah v Evropski parlament, takoj po volitvah, ko je bil izvoljen, pa je stranko ali gibanje razpusil. Čisti »nateg« volivcev torej. Še boljši primer pa so seveda na hitro ustanovljene stranke, kot so Golobičeva »ZARES«, pa Jankovičeva »Poziitivna Slovenija«, pa Virantova »Državljska lista« in Cerarjeva »SMC«. Vse so bile ustanovljene v nekaj mesecih, pobrale so veliko glasov ali celo zmage na volitvah brez vsakega programa in pred novimi volitvami seveda propadle. No, Cerarjeva »SMC« šele bo propadla.

Publicist Ivan Klemenčič za Delo o kolaboraciji

Ko je Hitlerjeva vojska napadla Jugoslavijo in 6. aprila 1941 bombardirala Beograd, so bili slovenski komunisti povsem tihi. Kje je bil takrat upor proti okupatorju, kje NOB? Takrat je bila (po navodilu Kominterne) zapovedana druga faza revolucije, protiimperalistična (proti zahodnim »imperialistom«, Angliji ..., ne okupatorju). Demokratična stran tudi ni skupaj z nemškimi okupatorji praznovala 1. maja, ki ga je 1933 zapovedal Hitler, to so storili slovenski komunisti po Sloveniji, v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Celju, Novem mestu ... In kako veličastno so v Mariboru prav 26. aprila 1941 namesto NOB sprejeli Hitlerja z vzkliki Heil Hitler! In nekaj dni pozneje še s Priključimo se k Nemčiji!

Novice

PRVA POŠTNA ZNAMKA IZ SERIJE SLOVENCİ PO SVETU. 10. novembra je izšla prva priložnostna poštna znamka, ki jo je Pošta Slovenije v sodelovanju z Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu posvetila našim rojakom v tujini. Prva znamka iz nove serije Slovenci po svetu je posvečena Slovincem v Argentini. Pobudo za izdajo znamke je podal slovenski urednik, novinar in literarni zgodovinar Mirko Vasle, ki živi in dela v Argentini in je v radijski oddaji »Okence v Slovenijo« poslušalce povabil k sodelovanju na natečaju za zbiranje predlogov motiva, ki bi kar najbolje prikazal vez med Slovenci v matični domovini in Argentini. Med prispelimi predlogi so za pripravo končnega motiva znamke izbrali takšnega, ki ponazarja kulinarčne značilnosti obeh držav: argentinski čaj mate in slovensko potico. V Buenos Airesu je ob tej priložnosti potekala tudi slovesna predstavitev znamke.

Znamka, posvečena Slovincem v Argentini, foto: Pošta Slovenije

BORUT PAHOR OSTAJA PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE. Predsedniške volitve v prvem volilnem krogu niso prinesle zmagovalca, v drugem krogu pa je dosedanji predsednik države Borut Pahor s 53 % glasov premagal kamniškega župana Marjana Šarca, ki jih je zbral dobrih 47 %. Izvoljeni predsednik bo mandat nastopil predvidoma 23. decembra, pred tem bo prisegel na slavnostni seji državnega zbora.

POTRDITEV VEČ ZAKONSKIH PREDLOGOV ZA UVELJAVITEV ARBITRAŽNE RAZSODBE. Vlada je potrdila štiri zakonske predloge, povezane z uveljavitvijo arbitražne razsodbe o meji s Hrvaško: zakon o evidentiranju državne meje med Slovenijo in Hrvaško, interventni zakon, ki ureja pravice ljudi, ki jih bo prizadela arbitražna sodba, zakon o zemljiški knjigi in zakon o morskem ribištvo. Objavljen je bil tudi kartografski prikaz slovensko-hrvaške meje, kot jo je določilo arbitražno sodišče. Geodetska uprava je pripravila 48 zemljevidov, predvsem z vizualizacijo meje na kopnem, ki je bila v razsodbi večinoma opisana, državi pa bosta morali v naravi njeno demarkacijo še opraviti.

DVE NOVI SPOMINSKI OBELEŽJI V LJUBLJANI. Na dvorišču ljubljanske Teološke fakultete so ob 100. obletnici smrti dr. Janeza Evangelista Kreka odkrili njegov kip. Zbrane sta nagovorila prof. dr. Bogdan Kolar in prof. dr. Janez Juhant. Slovenska akademija znanosti in umetnosti je ob tem pripravila tudi znan-

Odkritje doprsnega kipa dr. Janeza Evangelista Kreka, foto: Teološka fakulteta

stveni posvet Janez Evangelist Krek; Sto let pozneje. Za ljubljansko Filozofsko fakulteto je spominsko obeležje dobil tudi jezikoslovec Jože Toporišič.

POKOP ŽRTEV IZ HUDE JAME KONČAN. Nekaj dni zatem, ko so pristojne službe končale urejanje grobišča in se je končal pokop vseh najdenih žrtev iz Hude jame, so nekateri poslanci Državnega zbora položili venec h kapelici pri Barbara rovu v Hudi jami. Prvič pa je državni vrh ob 1. novembru položil vence k novemu spomeniku vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam ob ljubljanskem Kongresnem trgu. Tam je bila osrednja državna komemoracija.

V BLIŽINI MARIBORSKEGA LETALIŠČA NASTAJA ENA NAJVEČJIH INVESTICIJ V SLOVENIJI. S slovenskim podpisom pogodb se je avstrijsko-kanadska multinacionalna Magna uradno zavezala k izgradnji proizvodnega obrata v Hočah do konca leta 2018 in

Konec Kučanove ere?

► Stane GRANDA

Borut Pahor je dobil drugi predsedniški mandat. Z lepo prednostjo je premagal kamniškega župana Marjana Šarca. Ta je dobil veliko glasov in to je največje presenečenje volitev. Predvolilna situacija je bila nekoliko shizofrena. Novinec v državni politiki je v prvem krogu predsedniških volitev gladko premagal kandidate tako pomembnih strank, kot sta Janševa in Novakove. Predstavljal se je kot aktivni katoličan, kar tudi je, vendar so v njem mnogi prepoznali predstavnika starih komunističnih sil s Kučanom na čelu, česar v predvolilnem boju niti ni mogel skriti. Zato je bil drugi krog dejansko merjenje moči med Kučanom in antikučanom. Zato je »protikučan« dosednji predsednik kandidat komunistov in njihov nekdanji predsednik Pahor, ki pa ga Kučan ne mara, ker mu je ušel z vajeti. Zato je postavil za kandidata Šarca. Vsem resničnim demokratom je bil že od začetka sumljiv zaradi odnosa do pesnika Franceta Balantiča, komunistične revolucije in povojnih pobojev, pajdašenja z ljubljanskim županom Jankovičem in koketiranje z zvezo borcev. Na televizijska in druga soočenja je bil izvrstno pripravljen. Strici iz ozadja, ki jih je zanikal, so vrhunsko opravili svoje delo.

”

Pahorjevo zmago vidimo kot začetek zatona Kučanove politične ere. Možu, ki se bliža osemdesetemu letu, želimo zdravja in dolgo življenje, prekine pa naj z delovanjem iz ozadja v duhu najhujših nedemokratskih udbovskih manir, ki izhajajo iz nenasitne sle po oblasti nad vsem in vsakomer. S svojim načinom delovanja je glavni krivec za šepajočo demokracijo in slabo gospodarstvo.

Obstajajo mnenja, da sta oba kandidata različni »pakung« iste vsebine. S tem se ni mogoče strinjati, ker različno gledata na komunistične zločine. To je spoznala tudi predsednica NSi, ki je podprla Pahorja. Ker je to verjetno naredila po lastnem preudarku, ne zaradi svetovalcev, upamo v napredek stranke. Pahorjevo zmago vidimo kot začetek zatona Kučanove politične ere. Možu, ki se bliža osemdesetemu letu, želimo zdravja in dolgo življenje, prekine pa naj z delovanjem iz ozadja v duhu najhujših nedemokratskih udbovskih manir, ki izhajajo iz nenasitne sle po oblasti nad vsem in vsakomer. S svojim načinom delovanja je glavni krivec za šepajočo demokracijo in slabo gospodarstvo, ki ga vodijo njegovi oldboysi.

Milan Kučan, po izobrazbi pravnik, po poreklu Prekmurec, že desetletja vedri in oblačni v slovenski politiki. V nekdanji komunistični partiji je kot ljubljene Mitje Ribičič, ključnega izvajalca komunističnega nasilja nad Slovenci, opravljal najzaupnejše partijske funkcije. Na koncu se je povzpela na njen vrh, po utrditvi svojih izvoljencev v gospodarstvu in tajni policiji obračunal s starimi »tovariši« in prevzel neomejeno oblast. Resnici na ljubo se mu zato ni bilo treba veliko truditi. Mož ima za komunističnega voditelja precejšen oseben šarm, ki mnoge ljudi prepriča v svojo benignost. Njegova dobra lastnost je, da ni obseden od lastnega bogastva, ga pa ne moti, če to počenjajo njegovi izvoljenci. Dejansko mu ti skupaj z nekdanjimi tajnimi političnimi policisti in njihovimi potomci, ki še vedno obvladujejo slovensko družbo, zlasti osrednje medije in velik del javnega življenja, omogočajo, da iz ozadja neformalno krmari slovensko državo. Po položaju je kriv številnih zločinov komunizma: uničevanja arhivov, prikrivanja množičnih grobišč, ščitenja morilcev... Je fantastično obveščen. Demokracije in varstva človekovih pravic so ga, kljub preziru do njih, polna usta. Izjemno sovraži, mogoče tudi zaradi protestantskega porekla, katoliško Cerkev. Pripravljen je kolaborirati z vsakim, razen z demokracijo. Ko je postal predsednik Slovenije, ki je intimno ni nikoli maral, je hotel Peterletu vsiliti svoje ljudi za notranjega, obrambnega in zunanjega ministra. Ni uspel. Kljub temu da je bivši predsednik, je dejansko še vedno prvi mož države in gorje onemu, ki ga ovira. Samo še Janša mu je napoti in ne izbira sredstev in zaveznikov, da bi ga eliminiral. Milan Kučan je eden najbolj čistokrvnih in brezobzirnih politikov v slovenski zgodovini. Machiavelli v najslabšem pomenu oznake politika.

Je upanje realno? Gotovo, le še malo bo treba potrpeti, da se z zatonom lastne moči sooči.

doprinosu številnih novih delovnih mest v regijo. V prvi fazi, ocenjeni na dobrih 146 milijonov €, naj bi do novembra 2018 postavili lakirnico, celoten obrat pa bo začel delovati aprila 2019. Delo naj bi na začetku dobilo več kot 400, v petih letih pa najmanj 1000 delavcev.

POMEMBEN DOSEŽEK REZIJANOV. Sredi oktobra so v vasi Solbica v Reziji odprli etnografski muzej, imenovan Muzej rezijanskih ljudi. Odprtje muzeja predstavlja veliko pridobitev za Rezijane, ki vztrajajo, da sta rezijanska kultura in rezijansko narečje del slovenske kulture in slovenskega jezika.

40 LET OBNOVITVE IN RAZŠIRITVE KOPRSKE ŠKOFIJE. Škofija Koper je bila po Osimskem sporazumu iz leta 1977 povečana z nekaterimi deli goriške nadškofije in reške škofije, ki so ostali v Sloveniji. Obnovljena škofija je bila s tem odlokom tudi priključena slovenski metropoliji v Ljubljani. Slovesno zahvalno mašo ob praznovanju 40-letnice je skupaj s slovenskimi škofi in škofi sosednjih škofij vodil apostolski nuncij v Republiki Sloveniji nadškof Juliusz Janusz.

POKOP ŽRTEV IZ BREZEN PRI KONFINU. Dobro desetletje od odprtja jame je svoj grob dobilo 150 žrtev iz brezen Konfin 1 in 2 v Kočevskem rogu, ki so bili ubiti v povojnih pobojih leta 1945. Gre za skupino ranjencev, bolnikov in invalidov iz ljubljanskih bolnišnic, ki so jih junija 1945 prepeljali v centralne zapore Ozne, po nekaj dneh pa do brezen pri Konfinu in jih tam pomorili. Pogrebno slovesnost je vodil ljubljanski nadškof Stanislav Zore.

PRODAJA NLB. Evropska komisija ni pristala na splošen odlog prodaje NLB, za kar se zavzema vlada. Zdaj si vlada želi nadaljevati pogovore o možnosti prodaje manjšega deleža banke znanemu kupcu do konca leta in o možnosti, da NLB namesto prodaje bank na Balkanu plača državi finančno kazen.

ODSTOP SAMA VESELA. Vodja službe za kardiologijo na pediatrični kliniki UKC Ljubljana Samo Vesel, ki je bil na položaju le nekaj mesecev, je odstopil. Vodstvo UKC-ja namreč ni razveljavilo zanj obremenjujoče varnostne analize smrti dojenčka iz leta 2015, ki kaže na to, da bi bilo smrt možno preprečiti.

ŠPORT

PLEZANJE. Na predzadnji tekmi svetovnega pokala na Kitajskem je slovenska plezalka Janja Gambret v težavnosti zasedla 3. mesto. Njena največja tekmica v skupni razvrstitvi Južnokorejka Jain Kim je bila šele 8., tako da je 18-letna Slovenka že pred finalom v Kranju ubranila skupno zmago sezone v težavnosti in kombinaciji, ki si jo je pripeljala lansko sezono.

BOKS. Najboljša slovenska boksarka Ema Kozin si je priborila tri naslove svetovne prvakinja. Najprej je v nemškem Augsburgu osvojila naslov svetovne prvakinja po verziji WBU, v ljubljanski Hali Tivoli pa se je po zmagi nad Florence Muthoni iz Kenije zasluženo okronala še z naslovoma svetovne prvakinja po verzijah WBC in WBF, saj je dominirala v vseh desetih rundah. 18-letna Kozinova je zdaj v svoji kategoriji šesta borka sveta, v svoji statistiki pa ima brezhiben izkupiček, saj je v enajstih borbah med profesionalkami dosegla prav toliko zmag.

Ema Kozin, najmlajša svetovna prvakinja v boksu, foto: Delo.si

SMUČANJE. Slovenska alpska smučarka Ilka Štuhec je letošnjo sezono končala, še preden se je začela. Aktualna svetovna prvakinja v smuku si je sprednje križne vezi levega kolena poškodovala na nedeljskem treningu slaloma v Pitztal. Zaradi poškodbe bo izpustila celotno sezono v svetovnem pokalu, obenem pa tudi februarске olimpijske igre v Pyeongchangu, kjer bi bila med favoritinjami za medalje.

Svojo najboljšo uvrstitev pa je dočakala smučarka Tina Robnik, ki je na veleslalomski tekmi v Söldnu dosegla 9. mesto.

BIATLON. Mednarodna biatlonska zveze je zaradi domnevne zlorabe dopinga suspendirala najboljšo slovensko biatlonko Tejo Gregorin. 37-letna Gregorinova, ki je leta 2014 v Sočiju osvojila bronasto olimpijsko kolajno, naj bi bila pozitivna po naknadno opravljenih testih z iger 2010 v Vancouveru.

GIMNASTIKA. Slovenski telovadec Sašo Bertonec se je na svetovnem prvenstvu v Kanadi prebil med elitno osmerico na konju z ročaji, a je v finalnem nastopu naredil napako, ki ga je stala boja za medalje.

Po poteh 600 let stare kulture Kočevarjev

Prvo soboto v oktobru smo se z Rafaelovo družbo odpravili na enodnevno ekskurzijo na Kočevsko in se tam podrobneje seznanili z ostanki več kot 600 let stare kulture Kočevarjev. Obiskali smo namreč kočevski muzej v Občicah, sledili smo potem nekdanjih kočevskih vasi, si ogledali zaprt območje Kočevske Reke, srečali pa smo se tudi s predstavniki redkih v Sloveniji še živečih Kočevarjev. Prelep sončen dan smo dodobra izkoristili – tako za vsrkavanje novega znanja kot tudi za bogatjenje drug z drugim in občudovanje dolenske pokrajine, odete v jesenske barve. Več o poteku celotnega dne si preberite v spodnjih zapisih udeležencev ekskurzije.

Zgodovina Kočevarjev in dopoldanski del v očeh Marjana Ostermana

Najprej smo se ustavili v Občicah, kjer je pod okriljem društva Kočevarjev muzej, ki obiskovalce seznanja z zgodovino Kočevarjev, njihovo poselitvijo, jezikom in običaji. Predsednik društva in eden redkih pri nas še živečih Kočevarjev Johannes Hans Jaklitsch nam je povedal, da so Ortenburžani naselili okrog leta 1330 iz vzhodne Tirolske in zgornje Koroške 300 kmetov v neposeljene gozdove med dolinama Črmošnjice in Kolpe in vse do Ribnice. Poseljevanje je potekalo še vse 14. in do konca 15. stoletja, potem pa je bila skupnost že tako močna, da se je lahko sama razvijala. Vrhunec je doživela v 19. stoletju, ko je živelo v več kot 170 vaseh na območju, velikem 800 km², čez 25.000 njenih članov. Imeli so svoja društva, časopise, 1872 pa so v Kočevju ustanovili tudi svojo gimnazijo.

Ker so bili pogoji za kmetovanje in življenje težki, so 1492 dobili »krošnjarski patent«, s katerim jim je bilo dovoljeno krošnjarenje po deželah cesarstva. Ti stiki z »zunanjim« svetom niso bili dovolj intenzivni, da bi se njihov jezik iz začetka 14. stoletja razvijal skladno z drugimi, temveč je ostal ves čas nespremenjen in se takšen ohranil vse do današnjih dni.

V drugi polovici 19. stoletja so se nekateri Kočevarji že začeli izseljevati, v glavnem v Ameriko. Ob koncu prve svetovne vojne in s koncem avstro-ogrške monarhije so se začeli za Kočevarje težki časi. Njihov jezik je bil v Kraljevini SHS prepovedan, prepovedane so bile tudi njihove šole. Z veliko gospodarsko krizo se je začelo močno

Predavateljica dr. Helena Jaklitsch, ob njej njen oče Johannes Hans in Ernest Zamida

izseljevanje, hkrati pa tudi odpor do oblasti, čeprav so skoraj 600 let živeli složno med Slovenci.

V začetku druge svetovne vojne so bili jeseni 1941 z dekretom preseljeni iz »italijanske province« na mejno področje Reicha, v Posotelje in Posavje, od koder so pred tem izselili Slovence. Ob koncu druge svetovne vojne so se preživeli umaknili v Avstrijo in Nemčijo, precej pa tudi v ZDA, vendar so se povsod asimilirali in skupnosti, kakršna je bila, ni nikjer več.

Gospodinj, potomke kočevskih družin, so nam pripravile še pokušino peciva, pripravljene po starodavnih kočevskih receptih.

Gospod Jaklitsch pa nas je popeljal do ostanov treh kočevskih vasi, ki so bile v bližini. Od vasi Topli vrh je ostal le še zvonik cerkve, ki je sedaj toliko popravljen, da ne propada, od Komarni vasi je ostalo le nekaj zidov, pa tudi od vasi Štale so ostali le temelji šole. Po izselitvi Kočevarjev jeseni 1941 so ostale njihove vasi prazne, zato so jih Italijani požgali. Začel se je propad, ki je bil dokončan po vojni z uničenjem več kot sto cerkva.

Vokalna skupina Cantate Domino je zapela kočevske pesmi.

Eden redkih pri nas še živečih Kočevarjev – Johannes Hans Jaklitsch – med razlago

Vtisi udeležence Barbare Zalar

Kočevarji gotovo spadajo med manj znana poglavja zgodovine slovenskega prostora, zato sem se z veseljem prijavila na ekskurzijo. Širni kočevski gozdovi so prerasli vasi Kočevarjev, njihova polja in vrtove, ki so jih obdelovali vrsto let, vendar če dobro pogledaš, najdeš sledi povsod: cerkveni zvonik, vodnjak, šolske stopnice... Zanimivo za ogled pa je tudi ohranjeno kočevsko pokopališče. Kljub temu da sem že pred ekskurzijo kar nekaj vedela o Kočevarjih, me je povsem presenetilo dejstvo, da se je kljub pritiskom po koncu druge svetovne vojne ohranila govorjena kočevščina do danes. Kako zanimivo je bilo slišati ta arhaični jezik! Piko na i pa je dodalo še prijetno presenečenje v kočevski cerkvi – vokalna skupina Cantate Domino nam je pripravila krajši koncert kočevskih pesmi, ki se je začel z njihovo himno Kočevarski fant: »Samo enega očeta, eno mater in eno domovino imaš, kočevski fant!«

Med vožnjo proti Kočevju smo obiskali še obnovljeno pokopališče v Starem Logu, ki je eno redkih, ki priča o zgodovini tega področja.

V kočevskem muzeju v Občicah

Na pokopališču v Starem Logu

Zadnji postanek tega dne je bil v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Kočevski Reki. Financirala jo je Demusova vlada l. 1990 kot povračilo države Slovenije za povojno dogajanje in v spomin za vseh 95 cerkva, ki so bile porušene na Kočevskem. Župnik Jože Milčinovič nam je odstavil zgodbo teh krajev in predstavil notranjost ene najlepših sodobnih cerkva v Sloveniji.

Osamljeni cerkveni zvonik nekdanje cerkve sv. Petra na Toplem vrhu. Porušili ga niso, ker je po vojni služil za vojaške namene.

Ostanki nekdanje kočevske vasi

Niki Marenk se je na ekskurziji najbolj vtisnilo v spomin sledeče: lične vasice s čednimi hiškami, ki pa so bile žal le makete v kočevskem muzeju v Občicah. Nato osamljeni cerkveni zvonik nekdanje cerkve sv. Petra na Toplem vrhu in velika kmetija v Komarni vasi ter podatek, da je v njej odraščal moj someščan, poznani kulturni delavec Pavel Florjančič. Dotaknile so se me ruševine nekdanje šole v prav tako izginuli vasi Štale in bežna tiha poklonitev spomenu dveh tam s strani partizanov ubitih učiteljev. Pobožale so me kočevske pesmi, ki jih je občuteno zapel zbor Cantate Domino v kočevski cerkvi sv. Jerneja. In na koncu, v Kočevski Reki, v cerkvi sv. Janeza Krstnika, me je pretresel velikanski trpeči Kristus (delo kiparja Staneta Jarma) ter še en Jezus v čudovitem vitraju na ozadju veličastnega keliha.

Rafaelova družba z voditeljema Lenartom Riharjem in dr. Heleno Jaklitsch nam je pripravila nepozaben izlet, na katerem je vladalo toplo vzdušje odprtosti in uglašenosti, ki ga je okronala prisotnost Johanesa Hansa Jaklitscha, očeta Helene Jaklitsch, ki je s svojim znanjem in izkušnjami vtisnil neizbrisen pečat temu izletu in me utrdil v prepričanju, da dokler živijo takšni ljudje, bo duh njihove kulture živel naprej.

Mladi se povezujemo

29. in 30. septembra je potekala v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki druga mednarodna konferenca Povezujemo, ki sta jo organizirala Mladinski svet Slovenije ter Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Konferenca se je udeležila tudi Rafaelova družba, ki je skupaj z mladimi slovenskimi zamejci in predstavniki društev ter organizacij iz Avstrije, Hrvaške in Italije spoznavala področji komunikacije in informiranja. Soočali smo se z izzivi, kako v množici raznolikih dejavnosti nagovoriti mlade in jih uspešno povabiti v svoje programe. Skupaj s trenerkami in gosti, ki so nam predstavili izkušnje iz prve roke, smo v ustvarjalnem skupinskem procesu izoblikovali nekaj konkretnih predlogov, kako bi se s povezovanjem in skupnim sodelovanjem mladih slovenskih zamejcev, njihovih društev ter organizacij, ki se ukvarjamo s Slovenci v zamejstvu in po svetu, znotraj matice predstavili mlajši širši javnosti in tako aktivno tvorili in obogatili slovenski skupni prostor.

V prelepem okolju vile Bazovica in njenega društva, ki letos praznuje 70 let delovanja, so se poleg predlogov, predstavljenih ministru, stkale

tudi nove vezi in znanstva. Veselimo se tretje mladi

dinske konference, ki naj bi prihodnje leto potekala v prenovljenem hotelu Korotan na Dunaju.

➔ Ana GREGORIČ

Skupinska fotografija udeležencev konference z ministrom Gorazdom Žmavcem

VABILO

Rafaelova družba lepo vabi **mlade od 18. do 35. leta** starosti na **zimске višarske dneve mladih**, ki bodo na Svetih Višarjah **od 28. do 30. decembra**.

Eden od večerov bo posvečen izseljenstvu – z nami bo **dr. Dejan Valentinčič**, ki je del letošnje jeseni preživel med Slovenci v Avstraliji in bo svoja doživetja predstavil v zanimivem predavanju.

Pridruži se še ti in preživi z nami zadnje decembrske dni ob smuki in v prijetni družbi!

Število udeležencev je omejeno, zato se prijavi po tel.: **01 438 30 50** ali z e-pošto na: **rafaelova.druzba@siol.net**.

ANGLIJA

LONDON

Na drugo nedeljo v mesecu oktobru, 8. oktobra, je bila slovenska sv. maša darovana v kapeli »Našega doma« za pokojno Aleksandro »Sašo« Marijo Lajovic, ki je odšla v večnost 3. oktobra 2017 v Sydneyju v Avstraliji. Mašo je daroval župnik S. Cikanek ob udeležbi Sašine vnukinje Aleksandre in vnuka Benjamina. Oba živita tukaj v Londonu. Pri maši je bila navzoča tudi mlada in ljubezniva Benjamina družina ter sorodniki njegove žene in zaročenec Aleksandre ter lepo število naših rojakov iz Londona in okolice. Ob ubranem petju, ki ga je na našem hišnem harmoniju spremljal organist Jure, je bogoslužje ob skoraj nabit polni kapeli doma zbrano potekalo. To je bila že druga slovenska maša v kapeli doma v letošnjem drugem polletju. Naslednjega dne, 9. oktobra, je župnik odpotoval v Ljubljano in nato v Tinje na Koroško, kjer so duhovniki za rojake po Evropi bili nadvse gostoljubno sprejeti pri msgr. Jožetu Kopeinigu v tamkajšnjem Kulturnem domu. Tam so imeli enotedensko jesensko pastoralno konferenco.

Ob vrnitvi v London je župnik v četrtek, 26. oktobra, v spremstvu

Na obisku pri Almi Gregorec v domu za starejše občane v Bedfordu

Župnik je obiskal Gabrijelo Rehberger v domu za starejše občane v Bedfordu. Zraven nje je hčerka Francka in njen mož Brian, stalni diakon.

gospodinje Rachele obiskal v domovih za starejše občane v Bedfordu našo dobro Gabrijelo Rehberger v domu Anjulina Court in v drugem domu, v sosednjem Kempstonu, tudi Almo Gregorec. Obema je podelil zakramente. Za prevoz po Bedfordu in Kempstonu gre zahvala Francki, Gabrijelini hčerki, in njenemu soprogu Brianu, ki je tudi stalni diakon Cerkev. Dobri Bog naj jima povrne s svojim blagoslovom.

Praznik vseh svetih, ki sicer v Veliki Britaniji ni državni praznik ali dela prost dan ter je precej moten zaradi poganskega Halloweena, smo katoličani tukaj povsod zelo slovesno praznovali. Tako na vse svete kot tudi na dan spomina vseh vernih rajnih je bila v kapeli doma slovenska sv. maša. Ob spomenu vseh vernih rajnih so bile darovane v kapeli »Našega doma« tri sv. maše: prva po duhovnikovem namenu, druga za vse verne rajne in tretja po namenu sv. očeta. Bile so darovane zjutraj, dopoldne in popoldne.

V večnost je odšla Aleksandra »Saša« Marija Lajovic

Čeprav v daljni Avstraliji, a povezana preko svojih vnukov tudi z Londonom, se tukaj na britanskem otoku v molitvi spominjamo te dobre in plemenite gospe ter zavedne Slovenke

V kapeli »Našega doma« na drugo nedeljo v oktobru 2017

in verne katoličanke, soproge nam vsem znanega Dušana Lajovica, avtorja odmevne knjige »Med svobodo in rdečo zvezdo« ter Udbe.net.

V večnost je odšla v torek, 3. oktobra 2017, v Sydneyju v starosti 81 let. Rodila se je 9. marca 1936 v Ilirski Bistrici in tam živela srečna mladostna leta. Pri 19 letih se je poročila z Dušanom, svojo edino ljubeznijo in življenjskim partnerjem. Kmalu po poroki sta pobegnila iz takratne Jugoslavije in odšla v Avstralijo, kjer sta si s svojo inteligenco, trdim delom, ljubeznivostjo, gostoljubnostjo in z velikim smislom za humor kmalu ustvarila uspešno življenje in srečen drugi dom.

Dušan in Saša sta bila prva pogumna emigranta od njunih družin, a po nekaj letih so se jima pridružili obe mami in po dva brata in dve sestri. Saša in Dušan sta bila blagoslovljena z dvema otrokoma: Dimitrijem in Alenko, katerima je bila Saša vedno ljubeča mati in vedno navzoča podpora. Kasneje je postala oboževana stara mama Aleku, Benu, Jamesu in Aleksandri in potem še ljubeča starostara mama (prababica) Nihilu, Anabelli, Patricku in Miri. Ob drugih družinskih članih so še Susana, Sanuška in Clare, ki gojijo do Saše veliko ljubezen in spoštovanje, saj je bila vseskozi hrbtnica, srce in duša vse družine.

Aleksandra Saša Marija Lajovic in njen soprogo Dušan Lajovic

Saša je bila skrajno nesebična in velikodušna. Vedno je imela čas za vsakogar in je bila v veselje družini in tudi slovenskim avstralskim prijateljem, zlasti pri slovenski župniji svetega Rafaela v Sydneyju, kjer je vodila različne krožke v okviru slovenske župnijske skupnosti. Bila je pametna, duhovita, topla, lepa in prijateljska. Imela je vse naravne kombinacije, ki so jo delale priljubljeno. (Napisala Sašina vnukinja Aleksandra v Londonu, prevedel župnik S. Cikanek.)

Bog naj da Saši večni mir in pokoj ter večna luč naj ji sveti!

S. Cikanek

BENELUKS

Mesec oktober 2017 je v naših skupnostih v Beneluxu še posebej živ, doživljali smo ga še pod močnim vtisom vzgojno-družinskega seminarja na začetku septembra v mlinu Thicourt, v severovzhodni Franciji, ki je našim staršem in otrokom dal novega zagona. O tem smo že poročali, v tej številki pa si lahko na hrbtni strani naslovnice ogledate foto vtise s tega srečanja.

Slovenski dan v Genku, čisto po slovensko

V nedeljo, 22. oktobra, smo doživeli lepo slavo slovenskega dne v društveni dvorani v Genku. Ob 11. uri je bila sveta maša, kjer smo slišali Jezusove besede: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega. Pravšnja trditev za volilno nedeljo. Preden smo odšli v Genk, smo se z nekaterimi prijatelji in sorojaki odpeljali na veleposlaništvo v Bruslju,

Slovenski dan v Genku

kjer smo volili na predsedniških volitvah. Po maši so kulturni program oblikovali združeni, moški in ženski zbor Slomšek in gostje iz Slovenije, otroška folklorna skupina Selca in turistično društvo Železniki. Predsednik slovenskega katoliškega društva Slomšek in organizator srečanja, Stani Revinšek, je prav ta dan praznoval svoj rojstni dan. Ni manjkalo priložnosti, da smo mu nazdravili. Praznik je s svojo navzočnostjo obogatil tudi slovenski veleposlanik, g. Rado Genorio, s svojo soprogo in kar močna skupina Slovencev in Slovenk iz Slovenskega pastoralnega centra v Bruslju.

Predsednik društva Stani Revinšek z veleposlanikom Radom Genorijem, njegovo soprogo in župnikom

Naša skrita ozadja

V politiki se večkrat govori o tem in tudi tokrat so ob predsedniških volitvah v Sloveniji padle besede o stricah iz ozadja. Skrita ozadja so na globalni ravni našega planeta zemlje usodna za novi imperialistično-kapitalistični sistem, s katerim in na skrivaj bogati peščica že bogatih in se siromašijo nepregledne množice ljudi. Pri nas, v SPC-ju v Bruslju, pa so skrita ozadja naših praznovanj vsem v blagoslov. Mislim na pridne roke naših sodelav-

cev in sodelavk, ki pri vsakem praznovanju pripomorejo, da nismo lačni, da kaj dobrega in domačega pojemo. Dekletom in fantom ter možem, ki stanujejo pri nas, se zahvaljujem za prostovoljno delo: pred kratkim so to odlično opravili v Genku, konec septembra na vrtu SPC ob župnikovem praznovanju rojstnega dne, na začetku septembra pa v mlinu Thicourt, v Franciji, na družinskem seminarju.

Začutili smo Slovenijo že med mašo v dvorani Našega doma v Genku.

Posnetek z otroško folklorno skupino Selca na prazniku slovenskega dne v Genku

Evropska pot po skavtsko

Na povabilo flamskega prijatelja sva se konec oktobra dva v Bruslju v Slovenskem pastoralnem centru živeča Slovenca udeležila znamenitega romanja evropskih skavtov (UIGSE-FSE) v Vézelay v Franciji. Več dni hoje skozi dež in veter z nekaj malega sonca te v družbi prijateljev vabi k več preprostosti, pripravljenosti na medsebojno pomoč in tkanje pristnega skavtskega bratstva. Razdeljeni v manjše vode smo potovali ločeno, zadnji dan pa smo se vsi predstavniki iz preko dvajsetih evropskih držav zbrali na tabornem prostoru pod mestom s starodavno baziliko. Romanje, ki mu daje poseben pečat vigilija zadnjega večera, ko dobrih dva tisoč fantov s pesmijo in molitvijo v dolgi procesiji pospremi relikvije sv. Marije Magdalene, je tudi sicer programsko močno zaznamovano z duhovnostjo in priložnostjo za poglobitev osebne vere. Tako hoja z evropskimi skavti ni pomenila le vračanja h koreninam evropskega krščanstva, še bolj kot to je bila sme-

rokaz za vsakega od nas, ki smo skupaj povabljeni k aktivnemu soustvarjanju Evrope danes in jutri. *Blaž Karlin*

dr. Zvone Štrubelj in sodelavci

Blaž Karlin na poti z evropskimi skavti iz Belgije

FRANCIJA

PARIZ

Srečanje slovenske pariške skupnosti konec oktobra 2017

V nedeljo, 29. oktobra, smo se ob 11. uri v Chatillonu srečali pri nedeljski evharistiji. Ob župniku Zvonetu je bil še diakon Ciril Valant in delegat za Francijo, gospod Jože Kamin. Pri maši smo se še posebej spomnili vseh pokojnih, za katere smo, v bližini praznika vseh svetih in dneva vseh vernih rajnih, po kosilu, v kapeli opravili tudi molitve. V župnijski dvorani smo v sproščenem in družabnem vzdušju zaužili dobro in okusno kosilo, ki ga je s sodelavci pripravila gospa Eva Sutlič.

Pred sklepnim blagoslovom pri maši je gospod Jože Kamin, ki je kot delegat odgovoren za vse slo-

venske skupnosti v Franciji, razgrnil prihodnje načrte za katoliško misijo v Parizu. Škofija Nanterre bo od januarja 2018 naprej pokrivala misijo v Chatillonu le pastoralno, to pomeni, da bo imenovala župnika, ki je odgovoren za slovenske vernike, s tem da opravlja vse potrebne verske obrede v slovenščini. Na predlog Slovenske škofovske konference je to pastoralno nalogo prevzel župnik dr. Zvone Štrubelj, ki mesečno prihaja v Pariz iz Bruslja. Nalogo, t. i. »cura animarum«, dobesedno »oskrbo duš«, opravlja skupaj s stalnim diakonom, gospodom Cirilom Valantom in odborom slovenske misije. Kar se upravljanja tiče, je škofija Nanterre predlagala, da to prevzame slovenska delegatura v Franciji, ki ima vsa pravna pooblastila za to nalogo. S tem

se strinja tudi Slovenska škofovska konferenca. Na občnem zboru so odborniki slovenske delegature nekaj dni pred tem soglasno sprejeli to nalogo. Med odborniki je tudi

msgr. Janez Pucelj, ki v imenu Slovenske škofovske konference koordinira pastoralno delo s slovenskimi izseljenci v Evropi. Na podlagi teh sprememb bo v novem letu 2018

Nedeljsko evharistično slavlje in molitev za rajne v Chatillonu

Pozdrav miru med mašo v Chatillonu

Ob mizi evharističnega in bratskega srečanja pod streho družine Bohne v Chilleurs-aux-bois

Po nedeljski maši zaužijemo še bujto repo sredi francoskih tal.

sestavljen nov statut katoliške misije v Chatillonu, ki bo upošteval omenjene spremembe.

Nedeljska maša in družinsko srečanje v Chilleurs-aux-bois

V nedeljo, 29. oktobra, sva se s sbratom Jožetom Kaminom iz Pariza odpeljala v francosko pokrajino Loire, v manjši kraj, ki se imenuje Chilleurs-aux-bois, k družini Bohne. Dnevno sbovo so priredili za praznovanje evharistije. Ob družini

Bohnec so se zbrali tudi sosodje in prijatelji. Kot v prvih časih krščanstva smo v domačem vzdušju, kot Jezusovi prijatelji, obhajali spomin Jezusove zadnje večerje. Molili smo tudi za pokojne. Družina Bohnec prihaja iz Prekmurja, zato so nas s ponosom po maši pogostili s prekmursko specialiteto, bujto repo. Tako dobre že dolgo nismo okusili. Hvala vsem, ki so se potrudili in nas tako lepo in domače sprejeli.

dr. Zvone Štrubelj

FREYMING-MERLEBACH

Romanje v Einsiedeln

24. septembra smo se člani katoliške misije Freyding-Merlebach pridružili pevskemu zboru Jadran, da skupaj poromamo na tradicionalno romanje v Švico, v Einsiedeln. Zbor je sprejel povabilo gospoda župnika Davida Taljata, da ob romanju duhovno počastijo brezmadežno Marijo s petjem zbora in njihovo glasbeno spremljavo.

Ob 5. uri zjutraj je bil odhod iz Merlebacha. Avtobus se je napolnil z romarji. Pot je potekala v prijetnem vzdušju in ob 10. uri smo srečno dospeli do Marijinega svetišča v Einsiedelnu.

Takoj ob prihodu so se romarji razšli. Vsak je izbral svoj duhovni kotichek in ob 12.30 smo se ponovno zbrali pri slovesni sv. maši.

Vsakič, ko romar doseže cilj romanja v Einsiedeln, je prevzet že ob lepoti samega kraja, notranjščina cerkve pa te prevzame in dih ti zastane ob njeni lepoti. Pred sv. mašo je gospod Taljat prisrčno pozdravil vse častne goste in vse navzoče romarje. Pri evharistični mizi so blestele duhovniške obleke v sončnem sijaju, ki je osvetljeval notranjost cerkve. Navzoči duhovniki so obkrožali msgr. dr. Ivana Jurkoviča, nadškofa: gospod župnik David Taljat, ki je bil steber romarskega dne, župnik in delegat za Francijo gospod Jože Kamin, ki je spremljal tudi romarje iz Merlebacha, in duhovnik strasbourške škofije gospod Boris Milovac. Pri pridigi je nadškof Jurkovič orisal pomen romanja in najpomembnejše, lik Matere božje, ki je objemala in polnila srca romarjev z ljubeznijo brezmadežne Marije, matere nas vseh.

Slovesno mašo je duhovno obogatilo tudi petje zbora Jadran iz Merlebacha, ki je zmagoslavno odmevalo po cerkvi. Po končani ma-

ši je nadškof msgr. dr. Ivan Jurkovič blagoslovil bandero Slovenske katoliške misije, prineseno prvič iz Merlebacha z namenom, da nas bo brezjanska Marija spremljala na vseh naših romanjih.

Po zaključeni slovesnosti svete maše smo se romarji zadržali v vznožju cerkve. Obkrožili smo Marijino kapelo in končali romanje s petimi litanijami Matere božje. Predno smo zapustili to sveto romarsko Marijino svetišče, je pesem »Marija skozi življenje voditi srečno znaš« zadonela iz grl slehernega slovenskega rojaka in dodala duhovni pečat romanju.

V dvorano, kjer nas je čakalo skupno tradicionalno romarsko kosilo, smo dospeli ob 14.30. Po kosilu ob 16. uri se je romarski dan nadaljeval s kulturnim programom. Župnik gospod Taljat je ponovno pozdravil vse navzoče in jih popeljal v kulturni program. Mešani pevski zbor Jadran je z bogatim dveurnim programom z različnimi barvnimi glasovi solistov

in celotnega zbora popeljal publiko v svet izredno lepega ubranega petja, ob čemer so želi priznanje občinstva z močnim aplavzom. S pesmijo so podarili vsakemu navzočemu košček naše lepe Slovenije in popeljali slovenska srca skozi domače kraje. Program so zaključili s pesmijo »Glasbena skrinjica«, kjer so se vsi povabljeni gostje pomešali med pevce in skupno simbolično zaključili nepozaben romarski dan.

Romarji iz Švice z letošnjega prvomajskega romanja v Merlebachu so tokrat pred odhodom prinesli h gospodu župniku Kaminu kamenje z namenom, da ga bo vgradil v mozaik v kapeli sv. Jožefa v Merlebachu, da bo prav kamen simbol žive povezanosti skupnosti Cerkve.

Pred nami je bila še dolga pot nazaj v Merlebach. Dospeli smo kar krepko po polnoči srečno in vsi utrujeni, toda prepojeni z občutkom blagoslova Marijinega romarskega dne.

Po vrnitvi iz Einsiedeln, smo se v lepo napolnjeni cerkvi v Freydingu

Prvič smo uporabili novo bandero na romanju v Einsiedelnu.

Nadškof Ivan Jurkovič slovesno blagoslovlja bandero Slovencev v Franciji.

Po romanju v Einsiedeln je v Freydingu 15. oktobra sledil koncert Jadrana.

zbrali ob ponovnem nastopu pevskega zbora Jadran. Tokrat so hoteli počastiti 25-letnico delovanja dirigenta Laurenta Egloffa, domačina, ki z dušo postaja Slovenec. Laurent je tudi organist v domači francoski župniji. Vsak teden s prizadevanjem uri pevski zbor Jadran. Da tudi domačini sežejo po slovenski pesmi in se z njo ukvarjajo, pomeni, da mora biti sporočilo zbora nadvse močno in privlačno. Slednjič so nas popeljali v svet slovenske duhovne in ponarodele pesmi ter v svet francoske, španske in dalmatinske pesmi. Še na mnoga leta zboru, zborovodju in vsem rojakom v prepevanju bogoslužnih in prijateljskih melodij.

Prijatelji slovenske misije Merlebach na dveurni strokovni razlagi nastajanja prave čokolade

izdelave prave čokolade. Ker gospodu Kaminu vse uspe, mu je seveda tudi ta poizkus in z aplavzom je žel priznanje, da je tudi pri izdelavi čokolade pravi umetnik.

Ob razlagi prijetnega gospoda Jena smo si pridobili veliko praktičnih nasvetov, tudi pri vsakdanji kulinariki in peki. Zapustili smo ta prijazni kotiček čokoladnih izdelkov in nadaljevali pot do gostilne Maček v Dabo. Tu smo se okrepčali in bili postreženi po prestižnem serviranju in odlični kakovosti kosila. Deževno vreme se nam je obetalo in tukaj so nas sprejele prve kaplje dežja. Kljub temu smo se zapeljali po kosilu na skalno pečino Dabo. Korajžni so se povzpeli do vrha, čeravno je veter z dežjem pokazal svoje roge.

Od tu smo se zapeljali do trgovine »Cristal Lehrer Bruno«, Au Plan Incliné – Garreboung. Trgovina z bogato izbiro kristalnih izdelkov. Po ogledu in ponovni paši za oči smo nadaljevali pot do vasi Trois Fontaines, v »Distillerie du Castor«, distilacijo žganih pijač. Ob razlagi pridelave te pristne zdravilne kapljice in nato še ogledu trgovine nam je čas zelo hi-

Počasi nastaja umetnina iz čokolade, ki jo bomo razlomili in razdelili v avtobusu do Daboja.

ro tekel in že je bil čas za odhod. Šofer je že kar malo preganjal, ker smo morali dospeti v Merlebach okrog 18.30. Pustili smo za seboj spomin na lep, bogat in doživet dan.

Gospa Ivanka Colja je praznovala 85. rojstni dan

Po večletni odsotnosti in težki življenjski preizkušnji nas je 15. oktobra 2017 pri celodnevem srečanju društva Prijateljev Slovenske katoliške misije razveselila s svojim obiskom gospa **Ivanka Colja**. Ker je svoj jubilejni praznik praznovala v tem tednu, in to 12. oktobra, smo izkoristili pri-

Življenjski jubilej Ivankine Colje smo počastili tudi na slovenski misiji v Merlebachu.

ložnost in ji iskreno čestitali za njen 85. jubilejni rojstni dan. In ji priznali, da smo zelo veseli, da je spet prišla med nas.

Poklonili smo ji simbol svečnika, ji zaželeli, da bi ji svetloba svetila še mnogo, mnogo let, v zdravju in zadovoljstvu srečne dni življenja. Da bi njen obisk med nami doživel še velikokrat in da bi prostor v kapeli bil velikokrat zaseden z njenim nedeljskim obiskom pri sv. evharistiji.

In danes, draga Ivanka, izkoriščam tudi priložnost, da se ti v imenu društva zahvalim za vso dobo tvojega neutrudnega dela, ki si ga darovala v prid društva Prijateljev Slovenske katoliške misije in za dolgoletno zvestobo članstva. Prepevala in slavila si tudi Boga s svojim lepim sopranom izredno veliko let in prispevala čas in dobro voljo za zborovsko petje. Bog ti bodi dober plačnik za vsa našeta dobra dela. Želimo ti tudi, da te zadovoljstvo in zdravje spremljata in samoto izgube dragega moža Ljuba pomaga prenašati božja ljubezen.

Ivanka, vse dobro ti želimo vsi prijatelji Slovenske katoliške misije.

Jožica Curk

Izlet v Dabo

V soboto, 30. septembra, se nas je zbralo lepo število izletnikov društva Prijateljev Slovenske katoliške misije Freyding-Merlebach, da skupno preživimo izletniški dan. Cilj dneva je bil, da odkrijemo delček sarrebourške okolice in znamenite skalne pečine Dabo s cerkvico, kjer kraljuje sv. Leon, ki nudi čudovit razgled po okolici.

Program dneva smo upoštevali in se ob 10. uri ustavili v vasi St. Jean-Kourtzerode v »Chocolaterie plumery«, pri pravem ustvarjalcu umetniških čokoladnih izdelkov. Gospod Jean Plumery nam je predstavil dveurno pravo pašo za oči in ob čokoladnih izdelkih sladkosnedo pokušino. V njegovem ateljeju je v muzeju predstavljenih kar 4.500 modelov, ki so razporejeni za ogled in izdelavo za vsako priložnost; kot božični izdelki, za sv. Miklavža in za druge priložnosti. Po končani predstavitvi je izbral gospoda Kamina, da ponovi poizkus

NEMČIJA

AUGSBURG

Zapustila nas je s. Marija Cestnik (*23. 10. 1920–†17. 7. 2017)

V 96. letu življenja nas je zapustila sestra Marija Cestnik, redovnica skupnosti »Misijonskih sester Petra Claverja« v Augsburgu. Rodila se je v kmečki družini na Črnem Vrhu nad Celjem. Bila je ena izmed devetih otrok, ka-

terim sta življenje podarila starša Lucija in Anton Cestnik. Zelo rada se je spominjala šolskih let na Lokah in obiskov sv. maš v Šentjurju. Prijetno ji je bilo prisluhniti, ko je med slovenskimi rojaki navdušeno pripovedovala o domačih poljih, travnikih in gozdovih, pa med pripovedovanjem za trenutek malo utihnila, da bi našla pravo slovensko besedo. Na prijazno spodbudo, »če vam je lažje, povejte kar po nemško«, je hitro pripomnila: »Ne, ne, bom slovensko. To je dobro,« in s ponosom še dodala, »imam slovenske korenine.« Materna beseda je bila globoko zakoreninjena v njenem srcu. Ves obraz ji je zažarel in oči so se ji iskriale, kadar je s svojim lepim milim glasom lahko prepevala prelepe slovenske Marijine pesmi.

Desetletja je sestra Marija zvesto obiskovala slovenske maše v Augsburgu.

gu. Sprva je prihajala sama. Kasneje jo je spremljala ena njenih sester, vse dotlej, dokler ji je zdravje dopuščalo. Njeno slovo je bilo kakor njeno življenje: polno miline, mirno, tiho in vdano. Vsi, ki so sestro Marijo poznali, so jo doživljali kot izreden božji dar.

G. R.

ULM

Maša narodov

V soboto, 7. oktobra, je v cerkvi St. Michael za den Wengen v Ulmu potekala tradicionalna maša narodov. Namenjena je raznorodnim katoliškim skupnostim, ki so prisotne v Ulmu in okolici.

Berila pri sveti maši so bila prebrana v različnih jezikih, tudi v slovenščini. V pridigi je dekan iz Ulma spregovoril o pisanih biserih naše vere. Gre

Dekan iz Ulma z mavrično ogrlico

za 18 biserov vere, ki so nanizani v ogrlico. Največja med njimi, ki je zlate barve, predstavlja Boga, ostale pa so Tišina, Jaz, Krst, Puščava, Spokojnost, Ljubezen, Skrivnost, Noč in Vstajenje. Bisere vere lahko razumemo kot Jezusovo življenjsko pot ali kot spodobno za svoje lastno življenje. Ve-

ro, ki je pogosto abstraktna, biseri naredijo oprijemljivo, kar je pridigar še podkrepil s tem, da je med pridigo prikazal ročno izdelano, veliko ogrlico, ki predstavlja bisere. Eden teh biserov je Spokojnost, ki z modro barvo ponazarja nebo, morje in obzorje. Predstavlja nasprotje vsakdanjih obveznosti, izzivov in bremen ter spodbuja k brezskrbnosti. Rdeč biser Ljubezen se v ogrlici pojavi dvakrat, saj sta za ljubezen vedno potrebna dva. Rdeča barva spominja na ogenj, duh, strast in trpljenje. Ljubezen je največ, kar lahko doživimo, vendar predstavlja tudi nevarnost, da nas zlomi. Krščanska vera povezuje ljubezen med ljudmi z ljubeznijo do Boga, saj je božja ljubezen vir človeške ljubezni in nam omogoča, da izkazujemo ljubezen in se zavzamemo za druge. Biser Tišine se v ogrlici pojavi kar šestkrat in s svojo svetlo bež barvo predstavlja povezovalni člen med ostalimi elementi. Človeka vabi,

da se ne oklepa krčevito tega, kar ga trenutno zaposluje, ampak s tišino, izdihom in sprostitvijo najde pot k samemu sebi ter se hkrati odpre za Boga. Tudi ostali biseri z različnimi barvami in oblikami ponujajo različne vpogledne in razmisleke o lastnem življenju in verovanju.

Slovensko besedo je bilo mogoče slišati tudi med prošnjami, ko smo nebeško Mater Marijo prosili za trpeče in za to, da bi voditelji držav in skupnosti vestno in pošteno izpolnjevali svoje dolžnosti. Slovenski duhovnik gospod Kutin, ki je somaševal, je molil med pripravo darov, kot pika na i pa smo prispevali s slovensko nabožno pesmijo. Tako smo Slovenci prispevali lep kamenček v mozaik, ki so ga soustvarili nemški, italijanski, hrvaški, eritrejski, portugalski, poljski in madžarski verniki in vernice.

Navedene krščanske skupnosti so v prezbiteriju predstavile različne upodobitve Device Marije in pri-

V dvorani po maši narodov

BERLIN

Slovenske vinske trgatve zunaj domovine Slovenije

Potomke stare trte iz mariborskega Lenta, ki jih je mesto Maribor podarilo slovenskim organizacijam po svetu, so se, kot kažejo rezultati, zelo uspešno integrirale v tujem okolju. O tem smo se prepričali pred nekaj leti pri slovenski skupnosti v Hamburgu, letos

Vinska trgatve v slovenski katoliški misiji Hildesheim z gostiteljema Jožico in Udom Wichmannom iz Harsuma

Trgatev na vrtu rojakinje Marije Čuček

spevale darove za Cerkev, kar je še dodatno prispevalo k pestrosti različnih narodnih skupnosti, ki pa jih povezuje vera v Odrašenika.

Maši je sledila večerja in druženje, kar je organizirala italijanska skupnost. V kratkem kulturnem programu so se predstavili hrvaški pevski zbor in otroška folklorna skupina ter italijanska folklorna skupina. Srečanje je zaznamovalo prijetno in sproščeno vzdušje, z nekaj domišljije pa lahko v raznorodnosti in pestrosti prepoznavamo še eno, prav tako pisano koraldo, ki jo povezuje vsakoletni dogodek – maša narodov.

Marko Cerar

RAVENSBURG

Pokojni Stanko Gunčar

Stanko Gunčar se je rodil 27. septembra 1936 v vasi Loke v bližini Leskovca pri Krškem. Poleg sestre Jožice in brata Martina je bil najmlajši v družini. Že v mladih letih se je od svojih staršev naučil delavnosti in poštenosti, kar ga je spremljalo vse življenje. V času druge svetovne

vojne je bila Gunčarjeva družina izseljena v Nemčijo. Ko se je vojna vihra končala, se je lahko spet vrnila v domovino. Z osemnajstimi leti se je Stanko zaposlil v papirnici Krško. Tu je delal pet let. Leta 1961 se je podal v Nemčijo, a prej je odslužil še vojaški rok. Leta 1962 je v Nemčiji spoznal slovensko dekle Roziko, s katero se je 1966 poročil. Iz njune ljubezni se je 1973 rodil sin Stanko, 1978 pa še hčerka Sonja. Po prihodu v Nemčijo je bil zaposlen pri različnih delodajalcih. Ko je v papirnici v Baienfurtu dobil dobro delovno mesto, je pri tem podjetju ostal polnih 35 let do upokojitve. S pridnostjo in delavnostjo je v Sloveniji zgradil hišo. Tudi v Nemčiji v Baidntu blizu Ravensburga si je z lastnimi žulji ustvaril dom za svojo družino. Rad je bil v veseli družbi med slovenskimi rojaki. Pomagal je v društvu Planinka in redno prihajal tudi k slovenskim mašam v Ravensburg. Pred letom dni sta z ženo Roziko slavila zlati poročni jubilej. Imel je še polno načrtov, ki pa so ostali neuresničeni. Nenadna slabost

Pok. Stanko Gunčar

R. K.

pa pri slovenski katoliški skupnosti v župniji Harsum-Asel, ki spada v nemško škofijo Hildesheim. To slovensko skupnost enkrat mesečno z mašo in drugimi zakramenti oskrbuje naš berlinski slovensko-nemški župnik Izidor Pečovnik – Dori. Gostitelja in organizatorja te pestre slovenske trgovatve sta bila Jožica in Udo Wichmann iz Harsuma. Jožica prihaja iz Kamenščaka pri Ljutomeru in jo v domačem rojstnem kraju bolj poznajo pod dekliskim priimkom Ficko. Zanimiv prikaz domače trgovatve in druženja ob domačih kulinarčnih specialitetah in izvorni slovenski kapljici sva z gospodom Dorijem posnela tudi na trak videokamere in vsebino v eni od slovenskih TV oddaj v Berlinu ter preko uredništva TV Celje tudi v Sloveniji prikazala širši javnosti. Letošnji trgovatveni zaključek pa smo imeli v soboto, 7. oktobra, v slovenski katoliški skupnosti v Berlinu. Na cerkvenem dvorišču sv. Elizabete nas je z grozdem obdarila tudi potomka stare trte iz mariborskega Lenta. Tokrat je bilo na njej osem bogatih grozdov, kar je bilo dovolj za simboličen prikaz slovenske trgovatve. Trgatev je v rahlem dežju odprl veleposlanik RS v Berlinu gospod Franci But, preostale sadove pa so obrali najožji sodelavci slovenske skupnosti. Preša je bila dopolnjena s podarjenim grozdom, ki smo ga nabrali na vrtu naše rojakinje Marije Čuček, del grozda pa je podaril tudi Alojz Blatnik. Ko je bilo grozde iztisnjeno in sod z moštom napolnjen, smo se preselili v družabne prostore, kjer so nas pričakale domače kulinarčne dobrote, ki jih je pripravila najožja sodelavka slovenske katoliške skupnosti gospa Vera Gabor. Za dobro

Trgatev v slovenski katoliški misiji Berlin, kjer nas je obdarila potomka stare trte iz mariborskega Lenta.

vzdušje je s petjem in večkratnim polnjenjem majolke poskrbel naš župnik Dori.

Alojz Ozmeč

HAMBURG

V oktobru, tik pred slovensko sv. mašo, nas je z vso svojo močjo zadel orkan Xsavier. Pustošil je po Hamburgu in se potem počasi pomikal proti vzhodu in tudi Berlinu ni prizanesel. Več dni so bile prekinjene vse železniške povezave, tako da se je g. Dori zopet napotil v Hamburg z avtom. Sv. maša je bila dobro obiskana, v pridigi nam je prikazal pomen molitve, še posebej v mesecu rožnega venca;

Pri našem Željku Trčku v piceriji

kajti človek je z Bogom in vsemi, za katere moli, v molitvi najbolj povezan. V naših prostorih ni manjkalo dobre hrane, dobre kapljice in dobre volje. V teh časih, ko ljudje izgubljajo domove, ko okrog nas divjajo nesmiselne vojne, nam je dana sreča, da obstajamo samo mi, slovenstvo, slovenska pesem in naša skupnost.

V ponedeljek smo se po obilnem zajtrku napotili v mestni center. Malo smo se sprehodili po nakupovalnih cestah, popili kavo in se proti popoldnevu oglasili v piceriji Željka Trčka – podjetnika s slovenskimi koreninami. Že večkrat nas je vabil, naj ga obiščemo, to pot nam je pa res uspelo. Njegova picerija je prava

Majda, Zvonko in Eva

»manufaktura«, vse pripravlja sveže sam s svojimi delavci. Postregel nam je z vsemi vrstami pic iz njegove ponudbe, se tudi usedel k nam in pokramljal z nami. Željko je zelo sposoben in dinamičen mlad človek, vedno nasmejan in poln idej. V mestni četrti Niendorf, kjer si je ustvaril svoje »podjetje«, tudi živi v svoji hiši z ženo in sinom.

Srečanje smo zaključili pri Šemetovi družini, kjer smo popili kavo, predno smo odšli na naše domove. Vsi pa smo bili enih misli, da je g. Dori tisti, ki nas združuje in nam daje pobudo za naše aktivnosti ob ponedeljkih. Hvala, g. Dori!

Vera Šeme

ESSEN

Neverjetno, kako hitro je mesec mimo. Pa tudi leto 2017 se tako hitro bliža svojemu koncu. Ne le leto, tudi desetletje se kar hitro odšteje ali pa prišteje, kakor pač gledamo. Odšteje se čas do našega zadnjega slovesa. Prišteje pa število naših dni, let, desetletij ...

V Naši luči smo leta 2007 v novembrski številki brali o 70-letni Mariji Zjača in 60-letnem Antonu Špilerju. Zdaj imata deset let več.

V hiši **Marije Zjača** se je 16. septembra zbrala »množica« ljudi. Več kot trideset oseb je za naše pojme kar mnogo, če upoštevamo podatek, da se nas v cerkvi pri slovenski maši na navadne nedelje v Altenessnu v zadnjem času zbere samo +/-

dvajset. (Več ljudi se zbere samo še v Hildnu.)

In kaj je bil dober razlog, da je Marija – Marica Zjača imela toliko gostov? Celo iz Slovenije je prišlo sedem ljudi. Rojstni dan je praznovala. In to častitljiv rojstni dan. Dopolnila je 80 let.

Marico že poznamo. Pred desetimi leti smo jo takole predstavili:

Sedem »križev« zelo pogumno in z veliko dobre volje med nami nosi Marija Zjača, ki je bila rojena 15. septembra 1937 v Mateni pri lgu v kmečki družini Stražišar. Leta 1962 je prišla na dopust k svoji sestri v Nemčijo. »Dopust« se je podaljšal, saj je tukaj še do današnjega dneva. Doma je bila izučena za šiviljo, v Nemčiji pa je delala v bolnišnici v Ärtztenham, kjer je gospodinjala zdravniškemu osebju.

Štiri leta po prihodu v Nemčijo je spoznala fanta – Dalmatinca Anteja (Tonči so ga klicali doma), s katerim sta se poročila in imela tri hčere. Anita je na žalost umrla v 24. letu. Aleksandra je svoji mlajši sestrici izbrala nemško ime Christiane. Mož in oče jim je umrl leta 2001. Naša jubilarntka še vedno rada dela, saj dvakrat tedensko hodi pospravljat ordinacijo in stanovanje fizioterapevki. (To delo je opravljala celih 17 let – do svojega 77. leta. Takrat je morala nehati s tem delom, ker je imela velike težave s kolkom. Gospa, pri kateri je delala, je bila z njo zelo zadovoljna.) Tudi smo takrat o njej napisali:

Gospa Marija je zelo pridna tudi ob naših prireditvah, zlasti v kuhinji. Slovenska nedeljska maša ji pomeni zelo veliko, saj »drugače ni nedelje«, pravi. Vsa leta je naročena na Našo

80-letna Marija Zjača

berglami. Pa tudi k slovenski maši ne more prihajati, saj ne more več voziti avta, še vedno pa doma odlično kuha, pa tudi odlične potice in kekse peče. Župnika vedno vpraša, če kaj takega potrebuje. Poskušam se ji malo oddolžiti tako, da ji kaj pomagam postoriti v vrtu, ki ji je vedno veliko pomenil. Tudi sama se kljub umetnemu kolku loti dela na vrtu. Nemogoče je spremeniti dobre navade pridnih Slovencev.

Draga gospa Marica, Bog vam daje še veliko zadovoljnih let in boljšega zdravja!

V naši župniji je gotovo še več oseb, ki so praznovali zaokrožene jubileje – osebnih desetletnic. Zelo sem vesel, če sem na to opozorjen, zlasti še, če mi sami pomagajo pripraviti vsaj kratek življenjepis, kakor so to nekateri že storili. Upam, da bom na takšen način lahko še koga predstavil – čeprav morda nekaj mesecev pozneje.

Hvaležen sem ženi in hčerki našega farana Antona Špilerja, da sta mi pomagali pripraviti kratko predstavitev dogajanja v družini.

Pred desetimi leti smo brali v Naši luči o poroki Justine Špiler in Silva Kopšeta. Tokrat z veseljem omenjamo **prvo obhajilo** njunega prvega sinčka Jerneja, ki je zdaj star 7 let, mlajši bratec Matej pa 5 let – letos je prvošolček.

V domačem krogu so letos praznovali **70 let našega Antona Špilerja**. Rojen je bil 28. avgusta 1947 v Zdolah pri Krškem v kmečki družini. Izučil se je za elektroinštalaterja. Po vojaškem roku je postal voznik to-

Starša Špiler in družinica Kopše

vornjaka. Na svoj godovni dan, 17. januarja 1971, je prišel v Nemčijo. Najprej je nadaljeval kot voznik tovornjaka, nato pa je postal delovodja na gradbišču in upravljevalec raznih gradbenih strojev – zlasti bagerja. Zaposlen je bil pri firmi Kramar v

Jernej Kopše je en teden po prvem obhajilu prvič ministriral.

Dortmundu od 1981 do 2012, ko se je upokojil. Kmalu po prihodu v Nemčijo je spoznal svojo bodočo soprogo Tonko-Ljubico Grubišič, s katero sta podarila življenje hčerka Justini in Antoniji. Od svojega prihoda v Essen leta 1983 imata naročeno Našo

70-letni Anton Špiler, žena Tonka ter vnuka Matej in Jernej

Davorin Starec – organist v Altenessnu

luč. Rada dejavno sodelujeta pri slovenskih prireditvah. Nepogrešljiva je Tonetova avtomobilska prikolica ob naših binškošnih srečanjih. Dobri Tone se vsako leto žrtvuje, da poskrbi za dostavo pripravljene pečenke od restavracije »Istra« do kuhinje pod cerkvijo sv. Gertrude. Dokler jima je dovoljevalo zdravje, sta redno prihajala k slovenskim mašam. Naš slavljencec je bil dva mandata tudi predsednik slovenskega društva

BOŽIČNE MAŠE NA PODROČJU NAŠE ŽUPNIJE:

- Moers 19.00;
- Essen 22.15;
- Hilden 24.00;
- Essen 9.30;
- Oberhausen 11.15;
- Castrop – 26. 12. – 16.00.

FRANKFURT

Po nemških župnijah je večinoma prva oktobrska nedelja tudi **zahvalna nedelja**,

Bogato okrašena cerkev v Lichu ob zahvalni nedelji (vse narejeno iz plodov, sadov in zrnja)

nekatero župnijo pa jo obhajajo tudi na kakšno kasnejšo nedeljo (v Sloveniji pa je to prva novembrska nedelja). Na zahvalno nedeljo pa je poudarek zahvale predvsem za zemeljske darove in sadove, ki jih v jeseni pospravljamo. V Lichu, kje imamo enkrat na mesec sveto mašo, so letos res enkratno okrasili oltarni prostor z različnimi sadovi zemlje in

Bogat zlat oltar v stolnici na Krki

z njimi ustvarili napis »Danket dem Herrn – zahvaljujmo se Gospodu«.

Ko smo v prvi polovici oktobra imeli slovenski izseljenski duhovniki jesenski sestanek in srečanje v **Tinjah** na Koroškem v Avstriji, smo nekatere v sredo na sončno prosto popoldne odločili iti na grob sv. Heme (ali Eme, kakor uporabljamo njeno ime v Sloveniji) v krško stolni-

co v Krki, severno od Celovca. Za vodiča pa smo imeli Romana iz Augsburga, ki dobro pozna Koroško, saj je kar vrsto let deloval v Celovcu in na Koroškem. Tako smo se nazaj grede ustavili pod gradom Ostroviča (Burg Hochosterwitz), ki stoji na 160 m strmem visokem hribu, proti večeru pa prispeli na 1059 m visoko Štalensko goro (Magdalensberg),

Glavna ladja stolnice na Krki

Grob sv. Eme v kripi stolnice v Krki

kjer stoji cerkev sv. Helene in nudi zelo lep razgled po Koroški, zibelki slovenstva.

Praznik **vseh svetih**, v Hessnu je to sicer delavnik, nas je v Frankfurtu v kar lepem številu zbral k praznični maši za pokojne dušne pastirje in molitvi za pokojne (v Darmstadtu in Mainzu že v nedeljo pred 1. novembrom, v Lichu pa po njem). V ta čas so padle tudi šolske počitnice na evropski šoli, pa tudi sicer so se namenili nekateri za pot v domovino na grobove domačih. Bilo pa je nekaj nejasnosti, kje in kdaj naj bi imeli to praznično mašo, saj smo se morali preseliti od klareincev v semeniško kapelo. Odločili smo se za bolj zgodnji popoldansko-večerni čas, ob 16 h v semeniški kapeli pri St. Georgnu (kjer sicer ni bilo sko-

raj do zadnjega trenutka jasno, ali bo lahko kapela zvečer na voljo za nas ali ne).

Kakor je sporočila konec oktobra gospa Barbara Hrovat, je njen mož, 81-letni **inž. dr. Milan Hrovat** iz Rodenbacha, umrl že konec meseca julija. Rojen je bil v Ljubljani, kjer je diplomiral iz kemije in 1962. leta prišel v Nemčijo v Hanau. Nadaljeval je s študijem jedrske fizike in tehnologije tako v Nemčiji, Angliji in Ameriki. Ko ga je leta 1968 njegovo podjetje poslalo v tujino, je sprejel nemški potni list, ker sicer z »rdečim«¹ jugoslovanskim ne bi mogel s podjetjem iti in delati v Angliji. Priznanih ima več kot 50 izumov in patentov. Vsekakor je pa bil dolgoletni zvesti naročnik Naše luči, ki jo je, kakor sporoča gospa Barbara,

Zunanjščina stolne cerkve v Krki

rad in redno prebiral. Prav tako pa tudi drug slovenski tisk, npr. »V materini šoli«, glasilo Bernardove družine iz samostana Stična, kamor sta rada zahajala. Po svojem očetu, ki je bil profesor na gimnaziji v Stični, je bil povezan s samostanom. Letos v maju sta z ženo Barbaro obhajala tudi zlato poroko. Skupaj sta vedno molila za srečno zadnjo uro in Bog ga je tudi uslišal, saj je po hudi, a kratki bolezni umrl na svojem domu v krogu svojih domačih. Pokopan je

Grad Ostrovica na Koroškem

Pokojni inž. dr. Milan Hrovat

na pokopališču v Oberrodenbachu. Naj mu dobri Bog podeli srečni dom pri sebi!

rem

MANNHEIM

Joshua Schmich je še naš drugi letošnji prvoobhajanec. Poznam ga že več let, saj redno prihaja k pouku slovenskega jezika, za prvo obhajilo pa je povedal šele v novem šolskem letu. Pri prvem obhajilu je bil na belo nedeljo v cerkvi sv. Janeza Nepomuka v Altlußheimu blizu Mannheima in Hockenheima, kjer je znano dirkališče formule 1. Prej je bil vedno boječ in se je rad skrival za mamo ali ata, na katera je zelo navezan, po prvem obhajilu pa

je naenkrat nastopila sprememba, postal je pogumen in je ponosno povedal, da je bil pri prvem obhajilu. Po mami Aniti Bukšek je slovenskega rodu. Ima še mlajšega bratca Jakoba in sestrico Greto, ki tudi že prihajata k slovenskemu pouku. Tako imamo obete, da bomo tudi v prihodnje doživeli še kakega prvoobhajanca ali prvoobhajanko.

Marija Kaiser je konec septembra dočakala osemdeset let življenja. Rodila se je v veliki družini v Beltincih v Prekmurju. Ni mogla uživati otroške brezskrbnosti, saj je kmalu, še v otro-

ških letih, morala iti od doma služiti, tako da ima zelo blede spomine na dom.

Tudi pozneje ni imela sreče v življenju. Pustil jo je mož samo s hčerko, ki jo je morala sama preživljati. Živi ob vznožju severnega Schwarzwalda v Gernsbachu blizu Baden Badna. O težkem življenju nerada govori, edino ob omembi hčerke ter vnuka in dveh vnukinj se razživi. Nikoli je nisem slišal, da bi tarnala nad življenjsko usodo. Življenje jo je naučilo biti skromna in to je njena velika odlika. Komaj smo jo prepričali, da

se je pustila fotografirati. Verjetno jo je prav skromnost obvarovala tarnanja in obupavanja nad težkim življenjem in jo ohranila pri močeh, da je pri osemdesetih letih še zelo čila in zdrava. Rada prihaja k slovenski maši v Rauental; največkrat jo vzamejo s seboj Vončinovi, včasih pa jo pripelje hči ali katera od vnukinj.

Edino, kar si želi, je, da bi ji Bog naklonil zdravje. Vsi, ki jo poznamo, ji želimo, da bi ji Bog izpolnil to skromno željo in bo še dolgo lahko prihajala k slovenski maši in v slovensko družbo. *Janez Modic*

MÜNCHEN

Šola in vrtec. V slovenski katoliški župniji v Münchnu nudimo šolskim in predšolskim otrokom sobotno slovensko šolo, ki ima dolgo tradicijo, že celih 43 let. Naši šolarji obiskujejo redno nemško osnovno šolo. Starši, po rodu Slovenci, pa želijo, da se otroci učijo tudi slovenskega jezika. Pouk poteka ob sobotah dopoldne, tri šolske ure, od 9 h do 11.30. Učijo se slovenskega jezika, poznavanja države Slovenije, njenih naravnih lepot in kulturnih vrednot, verouka in petja slovenskih ljudskih ter cerkvenih pesmi.

V letošnjem šolskem letu obiskuje pouk 14 šloobveznih učencev, od 1. do 8. razreda. Otroci, ki skupaj z enim od staršev ali pa s kom drugim – včasih je to tudi starejša sestra – obiskujejo sobotni slovenski vrtec, so tudi letos že od začetka šole zelo aktivni. Sicer jih je prisotnih precej manj kot prejšnja leta, vendar so ti toliko bolj delavni in zagreti za sodelovanje.

Na začetku letošnjega šolskega leta smo dobili okrepitev s strani dveh študentk, Nežke Čadež in Veronike Hudočnik, ki sta prišli v München študirati in sta z veseljem vskočili, če je bil kateri od učiteljev kje drugje zadržan in po-

Otroci znanje radi pokažejo na prireditvah.

pestrili in olepšali delo v sobotni šoli s svojimi zanimivimi idejami in z navdušenjem ter odprtostjo in spontano. Tudi otroci so vedno veseli kakšne spremembe, osvežitve, kakšne nadgradnje in so obe novi prostovoljki lepo in toplo sprejeli.

V prvih urah **domoznanstva** smo se najprej pogovorili, kako je bilo med počitnicami in na zemljevidu poiskali slovenske kraje, ki smo jih obiskali poleti, sicer pa smo se letos namenili odkrivati še več slovenskih ljudskih in ponarodelih pesmi, vmes se za uvod ali za sprostitev lotimo tudi kakšne stare otroške igre, kot so na primer: Je kaj trden most? ali pa Barvice, včasih pa, še posebno za »ogrevanje«, pride prav tudi kakšna malo novejša, večinoma so to spoznavne igre, kot je na primer Imaš kaj rad svoja dva soseda?.

Kadar učitelj opazi, da so otroci zares premalo zainteresirani, se učiteljica Katarina Podgoršek poslužuje tudi kakega bansa, se pravi kombinacije petja in plesa oz. gibanja. Ta pa vedno pripomore k razelektritvi

odvečne energije in sprostitvi. Eden od bansom ima naslov Konjska dirka.

Teme spoznavanja Slovenije in slovenske kulture obsegajo zanimive in pomembne zemljepisne ter zgodovinske podatke, spoznavanje osebnosti, zaslužnih za narodni razvoj in kulturno ustvarjanje. Poseben poudarek gre tudi narodnim izročilom, običajem, praznovanjem, na prireditvah so na mizah tudi slovenske praznične jedi in sladice, ki jih pripravijo starši.

Pri **verouku** smo se zaenkrat osredotočili na vse, za kar smo Bogu lahko hvaležni. Ugotovili smo, da je veliko stvari, ki jih jemljemo za samoumevne, pa to sploh niso, in smo se zanje Bogu zahvalili. Zahvale smo najprej izrekli na glas kot molitev v kapeli, potem pa smo jih še napisali v zvezek in s tem hkrati vadili tudi pisanje slovenske besede. Otroci so bili zelo zagnani in res jih je bilo užitek opazovati, kako si prizadevajo, da bi res pravilno napisali ali vsaj pravilno prepisali besede in stavke in kako si tudi pomagajo med seboj.

Najbolj zabavne so seveda igre.

STUTT GART

Pastoralno življenje župnije

V jesenskih mesecih se je v župniji dogajalo veliko pastoralnih dogodkov, ki so zaznamovali župnijski utrip. Začeli smo z veroukom, kjer imamo trenutno 16 mladih družin, ki se mesečno srečujejo

in preživljajo lepe sobotne dopoldanske ure v slovenskem župnišču. Delo z mladimi je tek na dolgo pastoralno pot in sadovi dela bodo vidni v prihodnosti, zato je vsaka ura še kako pomembna, da mlademu rodu posredujemo vrednoto katoliške vere, slovenske besede in ljubezni do domovine Slovenije. Naš cilj je, da vzgo-

Vrtec je že nekaj let najštevilnejša skupina.

Zanimivo je bilo, v kakšne teme smo vse dospeli preko zahvaljevanja. Skupaj smo prišli do zaključka, da vse prevečkrat Boga pokličemo na pomoč, kadar ga kaj prosimo, in da se mu prevelokrat zahvalimo. Zelo je pomembno, da se v tem načrtno vadimo in se mu pozorno in vedno znova zahvaljujemo za vse prejete darove, ki nam jih vsak dan podarja. Ugotovili smo tudi, da nam ravno zahvaljevanje lahko pomaga v tistih težkih dneh, ko mislimo, da nam gre vse narobe. Takrat nam ravno pogled na stvari, ki so nam podarjene, lahko olepša našo sliko življenja.

Pri urah **slovenščine** je poudarek na slovnici, razširjanju besednega zaklada in branju slovenskih besedil. V pomoč so nam delovni zvezki za slovenski jezik, ki si jih priskrbimo v Sloveniji. V mesečni reviji »Naša luč«² je zanimiv jezikovni kotiček, ki ga otroci radi izpolnijo. Pri delu z mlajšimi šolarji uporabljamo slikovne učbenike, učimo se branja in pisanja velikih in malih tiskanih črk. V skupini starejših otrok pa se učimo slovnčnih pravil, beremo prispevke iz slovenskih revij in časopisov, ki jih imamo v župniji v ta namen. Slovenščino poučuje gospa dr. Gabrijela Gerber-Zupanova.

Vrtičkarji so ustvarjali.

Šolski izlet

Prvoobhajanec Joshua Schmich

Marija Kaiser je praznovala 80 let.

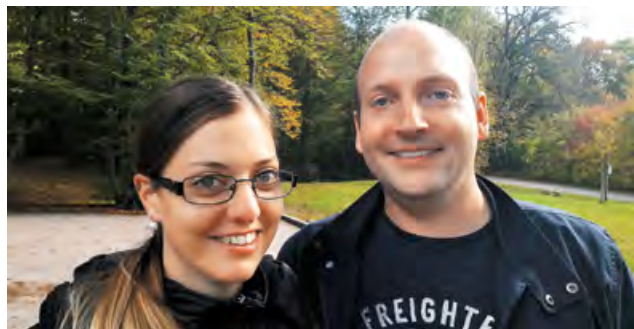
prava na sveti zakon, kjer mlade pare pripravljamo na zakrament svetega zakona. To je nekaj najlepšega, kar lahko dušni pastir doživi v svojem duhovniškem življenju, ko dva mlada v skrivnosti ljubezni zrasteta tako visoko, da sta svojo ljubezen pripravljena postaviti pred oltar in pred Bogom in ljudmi izreči: jaz sprejemam tebe. Katoliško učenje o zakonu in družini izhaja iz srca naše vere. Zato lahko začnemo z obnovitvijo temeljne zgodbe Cerkve. Naš Bog ni nedosegljiv in oddaljen; verujemo, da se je Bog razodel v Jezusu Kristusu. Jezus je vir upanja, vere, ljubezni in veselja, ki oživlja življenje katoliške družine. V Svetem pismu Jezus vpraša učence: »Kaj pa vi pravite, kdo sem?« (Mt 16,13–20). Človeška zgodovina se zadnjih dva tisoč let osredotoča na ta odgovor. Kristjani so ljudje, ki so, srečujoč Jezusa na različne načine (po pričevanjih svetnikov in apostolov, po Svetem pismu in zakramentih, v molitvi in služenju ubogim, v čiščenju, skozi prijateljstvo in družino), sposobni zapati Jezusu in lahko skupaj s Petrom rečejo: »Ti si Mesija, Sin živega Boga« (Mt 16,16). Kot je papež Benedikt XVI. poudaril na zadnjem svetovnem srečanju družin v Milanu leta 2012: »Ljubezen je tista, ki naredi iz človeka verodostojno podobo blažene Trojice, podobo Boga.« Morda se igračkamo s fantazijami o samozadostnosti. Vendar smo narejeni po božji podobi, in če hočemo živeti kot božji sinovi in hčere, kar v resnici smo, potem moramo sprejeti, ko nas Bog kliče k ljubezni do Boga in bližnjega. Kakor je Jezus razodel naravo Boga skozi ljubezen in svojo daritev na križu, tako tudi mi sprejemamo svojo naravo vedno globlje, ko vstopamo v odnos ljubezni in služenja bližnjemu ter čiščenja Boga. Človek torej, ki se hoče poznati v globinah ne samo ob trenutnih, nepopolnih, čisto zunanjih ali celo samo navidezniških vidikih in krite-

Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem ...

Mladi kristjanki pred Marijino kapelo

Bojana in Bernard

Zakonca Pečar v Heilbronnu

Gospod Mihael Medved

Mama Irena in hčerka Marijeta

rih svojega življenja, se mora s svojimi stiskami in dvomi, s svojo slabostjo in grešnostjo, s svojim življenjem in smrtjo napotiti h Kristusu. Ljubezen je torej temeljna in naravna poklicnost vsakega človeka. Božja ljubezen nas nikoli ne neha klicati. Tega vabila ne smemo zamuditi. Ustvarjeni smo bili po božji podobi in kljub realnosti človeškega greha klic, ki je del našega stvarjenja, nikoli ne more biti izbrisano.

Aleš Kalamar

Zvesti prijatelj slovenske župnije

ŠVEDSKA

V spomin pokojnemu Vladimirju Žižmondu

S o srečanja v življenju, ki se jih človek rad spominja. S hvaležnostjo v srcu, ko ima priložnost doživljati človeško dobroto, pozornost in pije ob tem tudi lepoto človeško-božje ljubezni. So bila leta srečevanj, obiskov rojakov tudi v Värnamo, kjer je živel in delal, kjer je skrbel za svojo družino Vlado Žižmond, kakor so ga klicali.

Vladimir Žižmond je bil rojen 15. januarja 1945 v kraju Vitovlje, ki leži na južnih pobočjih Trnovskega gozda

nad krajem Šempas, v prelepi Vipavski dolini. Bil je edini sin očeta Miroslava in mame Marije Žižmond, a presrečen, ker je bil obdarjen še s petero sester. Skupaj so preživeli tista težka leta po vojni in 4. junija 1968 ga je življenjska pot pripeljala na Švedsko. Prvi dve leti je našel delo in streho nad glavo kar na jugu Švedske, v Malmöju. Kasneje se je preselil v Sävsjö in za krajši čas v Gnosjö. Preostali del življenja pa je s svojimi pridnimi rokami v lastnem kovinskem podjetju služil kruh sebi in svojim. Veselil se je svojih dragih, Zlate, Helene in njene Vanesse pa Zdravka in vseh njegovih. Ob obisku slovenskega duhovnika, ki mu je v boleznih

prinašal sv. obhajilo, se je veselil božje pomoči v boleznih, ki mu je zadnja leta vse bolj in bolj jemala moči. Zaupal je v božjo pomoč in spravljen z Bogom ter s svetom se je 21. julija 2017 poslovil s tega sveta. Njegovi domači, prijatelji, znanci in sosede so se od njega še zadnjič poslovili 3. avgusta na pokopališču v kraju Värnamo.

Iskreno sožalje Zlati in vsem njenim ob smrti Vlada, kakor tudi vsem Vladovim sorodnikom v Sloveniji. Hvala za vse žrtve, za vso bližino in pomoč pri nošenju težkega križa. Hvala župniku Franzu Schneiderju za duhovno oskrbo, hvala bolniškemu osebju

Vladimir Žižmond iz kraja Värnamo

in Zlatini prijateljici Berti Taboršak, ki jima je bila v veliko pomoč in oporo. Dragi Vlado, počivajte v miru in prosite Boga za nas, ki ostajamo zaenkrat še na zemlji, da bomo v življenju čuječi ter da bomo pripravljani na zadnje srečanje z vsemogočnim Bogom, nebeškim Očetom!

Zvone Podvinski

Četrto poglavje

S koraj čudežno so zrastle štiri vrste rjavih šotorov in komisar je dal postaviti mize in stole in zločljive postelje. Zastave so plapolale, straže so stale naokrog.

Bili so na tleh mesta Askalona in rimski mestni upravitelj – nemikaven, postaran možak, čigar rdeči nos je pričeval, da se ne brani vina – je v spremstvu treh judovskih trgovcev prebral lepo okrašen pergament, na katerem je prav tako zgovorno kot neodkritosrčno pisalo, kako je mesto presrečno, da si je slavna minojška legija izvolila sprejeti njegovo skromno gostoljubje. S seboj so prinesli štiri velikanske mehove najboljšega vina. Vojščaki so jih povabili na večerjo, nakar je poveljnik v zanesenem govoru zagotavljal, da je Minoa prav tako vesela, da lahko biva v Askalonu kakor mesto, da jih sme sprejeti. Sužnju Demetriju se je zdelo vse skupaj zelo smešno.

Po jedi je legel Demetriju na tla ob gospodovem šotoru. To je bil imeniten šotor, večji od drugih in rdeče pretkan, s svilenimi zastori in baldahinom, podprt s kopji, pred vhodom. Demetriju je ležal z rokama pod glavo in gledal v zvezde. Tako ležeč je z lahkoto poslušal zamolka glasova svojega gospoda in centurija Pavla, ki sta se udobno zleknila na stolih pod pisanim baldahinom. Očitno je sprožil ta pogovor obisk krajevnega imenitnika. Pavel je govoril kot salonski modrijan, če smemo tako reči: dobrodušno, milo in malce razposajeno. Demetriju je napel ušesa. Ob takih priložnostih lahko možak pokaže svoje pošteno prepričanje in če je imel Pavel sploh kakšno prepričanje, bi ga bilo dobro spoznati.

»Judje,« je slišal reči Pavla, »so posebne vrste ljudstvo. To sami priznavajo in celo ponosni so na to. Noben narod na svetu jim ni enak. Prvič so pod posebnim božjim varstvom. Njihov Bog, Jehova – saj veš, da poznajo samo enega Boga – se za druga ljudstva sploh ne zmeni. Nič bi ne imel proti tej veri, če bi ne trdila, da je Jehova ves svet ustvaril in vse njegove prebivalce, pa mu vsi drugi niso nič več mar; samo Jude imenuje svoje otroke. Ostali svet naj menda kar sam zase skrbi. Če bi hoteli priznati, da je njihov Jehova samo krajevno božanstvo ...«

»Da, toda mar ni pri nas prav tako?« je vpadel Marcel. »Ali ni naš Jupiter nekakšen glavni nadzornik svetovja z neomajno sodno oblastjo?«

»Nikakor,« je ugovarjal Pavel. »Kaj so Jupitru mar Egipčani? Pa tudi ne trdi, da jih je on ustvaril take, kakršni so, da bi jih nato preziral, ker se niso najbolj posrečili. In nikdar ni obsodil Sirijcev, ker mu za praznike ne zažigajo kresov in nikdar ni izjavil, da smo mi izvoljeno ljudstvo.«

»Ali je Jehova o Judih to rekel?«

Demetriju se je smejal predse. Pavel ni bil kaj prida podkovan v različnih verstvih, toda gospodova popolna nevednost ga je zabavala.

»Da, prav to!« je vzkliknil Pavel. »Začelo se je z nekakšnim vrtom, kjer je vzgojil Jehova neki sad, katerega jim je prepovedal jesti. In seveda so ga jedli, pa ne iz lakote, ampak iz radovednosti.«

»Te radovednosti bi moral biti Jehova vendar vesel. Saj je navsezadnje vse dobrote odkrila vendarle vedoželjnost,« je vpadel Marcel.

»Že res, toda Jehova se je razjelil in jih pognal v puščavo, odkoder so zašli v sužnost. Pomagal jim je pri begu v divjino ter jim nato obljubil lastno deželo ...«

»Pa kakšno!« se je smejal Marcel.

»Na svetu ni bolj puste dežele in povrh so Judje še zgubili oblast nad njo. Človek bi mislil, da se bodo po poldrugem tisočletju nadlog, revščine in sužnosti ti otroci Jehova vendarle vprašali, če bi jim brez tolikšne božje skrbi ne bilo bolje.«

»Morda pa je tukaj vzrok njihovem upanju v Mesija, o katerem si pred kratkim pripovedoval. Morda so obupali nad Jehovo, pa pričakujejo zdaj kaj boljšega od Mesija. To se ne sliši nespametno. Zdi se mi, da so na ta način prišli Grki z nami vred do toliko bogov, če se je eden preživel, ga je nadomestil drug. Ali se ni nekoč umaknil Zevs svojemu sinu Apolonu na ljubo?«

+++

»Pa ne za dolgo. Apolon je sklenil, da bo s pomočjo sonca skrbel za lepo vreme, ko pa mu je to spodletelo, je moral stvar spet urediti Zevs. Taka vera ima smisel, tribun: naši bogovi se vedejo po naše, ker smo jih naredili po svoji podobi. Počasi pa se človek naveliča postaranega zakonodajalca ali pa se vse skupaj njemu samemu zameri, pa preda vajeti svojemu sinu, a ker mu ne zaupa dovolj, se vmeša v vladanje spet sam in prepri je tu. Zato je naša vera za nas tako tolažilna.«

»To pa ne zveni preveč pobožno, Pavel. Če bi te mogli bogovi slišati, bi jim tvoje govorjenje ne bilo najbolj všeč. Lahko bi si mislili, da ne verjameš v njihov obstoj.«

»Nikakor! Ljudje moje sorte verjamejo, da bogovi so. Pa čisto pravi! Nekateri hočejo vojsko, drugi mir, tretji sploh ne vedo, kaj hočejo razen sijaja in praznikov sebi na čast. Nekateri prinašajo mir in spanje, drugi človeka obnore; nekateri bi radi, da bi jih občudovali, drugi, da bi jih sovražili, vsi pa hočejo, da bi se jih bali. To je pametno. Tako je življenje. Ampak ti Judje! Enega samega Boga imajo in ta ima vedno prav, je najbolj dobrotljiv, najmodrejši in poln ljubezni. Trdovraten je, ker so sami trdovratni; veselja ne pozna, ker sami ne ljubijo igre ... Tribun, Jehova mora biti črnoglednež, kajti Judje so črnogledlo ljudstvo.«

»Morda se pa Jehovu zdi, da njegovim otrokom koristi, če se nauče prenašati težave. V tem je nekaj, Pavel. To ljudi utrdi, ojekleni. Večkrat si mislim, da bi bilo za nas, rimske patricije, bolje, če bi si morali prislužiti kruh z delom ter bi malo manj kradli pri sosedih.«

Nastal je premolk, dokler ni Pavel spet začel: »Nekoč bo moral Rim to vprašanje rešiti. Željo prehaja iz roke v roko. Egipt je imel svoje slavne dni; Darij je vse poteptal in Aleksander je bil nesrečen, ko ni bilo več dežele, ki bi jo podjarmil. Nato so cesarji iztrgali Aleksandrov svet zase in, pijani moči, niso mogli niti ubogim Hebrejcem pustiti njihovih bornih njiv ... Kmalu bo prišel kdo drug na vrsto.«

Kakor je prisluškujoči Demetriju pričakoval, je Marcel vprašal: »Kdaj?«

»No, če vlada nad Tiberijem in Gajem, njegovim malopridnim pastorkom, pravičnost, se lahko zgodi to že jutri ali najpozneje drugi teden ... Še kapljico vina, tribun?«

Demetriju je sedel in čakal, da ga bodo poklicali, kar se je tudi zgodilo.

»Napolni centuriju čašo,« je ukazal Marcel. »Jaz ne bom več pil.«

Demetriju se je spet umaknil na svoje mesto.

»Pavel,« je slišal vprašati gospoda, »misliš, da so si ljudje sami ustvarili bogove? Če ne vprašam preveč – ali si si ti kdaj skušal napraviti kakšnega svojega?«

Ko je danes Demetriju jahal v zadnji vrsti in si ponovil to vprašanje v spominu, pa tudi odgovor nanj, se je moral na glas zasmejati.

»Ne, toda ni še prepozno. Naj napravim enega zate?«

»Da, prosim,« je smeje se odvrnil Marcel. »Ko bo gotov, mislim, da ti bo na las podoben.«

»Ne, ne čisto. Kajti bog, ki bi ga rad izoblikoval, naj bo dober. Ta bog ne trdi, da je dober – on kratko malo je dober. Nekaj pomembnih ljudi naj si izbere za zaupnike; ne samo Rimljanov ali Grkov ali Galcev, ampak preprostih, poštenih in pametnih ljudi in dodeli naj jim pomembne naloge. Prvega naj nauči ozdravljati gobavost, drugega ozdravljati slepe in gluhe. Razodene naj jim skrivnostni luči in ognja in jim pokaže, kako naj razsvetlijo noč, namočijo suho zemljo.« Pavel je prenehal, da bi srknil požirek vina.

»Prav dobro, centurij. Če boš poskrbel, da se bo ta tvoj bog kje uresničil in izpričal, se mu bom pridružil.«

»Morda mi ga boš pa pomagal ustvariti, tribun,« je rekel Pavel uslužno.

Te spremenbe v pogovoru Demetriju ni pričakoval in napeto je spremljal nadaljnje besede, sloveč na komolcih.

»Zdi se mi,« je rekel mirno Marcel, »da bo tvoj bog, ki mi prav ugaja, tudi konec človeškega življenja uredil drugače, kot pa se dogaja sedaj. Denimo, da se človek vse življenje ukvarja s koristnim delom; ljudje ga spoštujejo ter si ga jemljejo za zgled. Nato se začne starati, zobje in lasje mu izpadejo, oči in ušesa mu odpovedujejo. To razpadanje ga plaši pa postane razdražljiv kot star pes. Z volneno čepico na glavi in v odejo zavite se umakne v gorak kotiček na vrto, dokler ga nadložnost in bolezen ne spravita v posteljo. Nazadnje izgubi vso čistiljivost, plahini in se niti ne zaveda svojega neslavnega konca. To se mora pod tvojim novim bogom spremeniti, Pavel.«

»Predlagala mu bova, tribun,« je ljubeznivo obljubljal Pavel. »Kako si to zamišljaš?«

Očividno je bilo treba reč premisliti, kajti Marcel je odgovoril šele čez nekaj časa in iz naglasa mu je zginil ves posmeh.

»Nas, rimske mladeniče, ob dosegu polnoletnosti slovesno vpeljejo v moško dobo. Nekoč se je tebi in meni zdelo to kot vrhunec življenja. Še danes me prevzame, če se spomnim, kako so se tisti dan zbrali na Julijevem trgu vsi sorodniki in prijatelji. Oče je imel ganljiv govor. Pri srcu mi je bilo, kot bi se bil šele tisto uro rodil. Bil sem tako ganjen, da so se mi orosile oči. In nato je govoril dobri, stari Kapito; zelo resno je govoril in zagotavljal, da Rim potrebuje mojo zvestobo, pogum, moč. Pravico je imel do takih besed in bil sem ponosen, da so veljale meni. Ko sta mi oče in Kapito nadela belo togo, se je zame začelo življenje.«

Se nadaljuje

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Zimske radosti, foto: Franci Vranetič

MALO ZA ŠALO

Dva bratca, stara 8 in 10 let, ki sta zelo neubogljiva, pri vsaki neumnosti sta zraven. Ljudje na vasi za vsako stvar, ki se zgodi, okrivijo njiju. Mami je dovolj tega, stopi do duhovnika in ga prosi, da se pogovori z otrokoma. Naslednji dan gre k njemu najprej mlajši. Duhovnik, obilen možakar z globokim prodornim glasom, dečku ukaže, naj se sede, ga pogleda naravnost v oči in z resnim glasom vpraša: »Kje je Bog?« Deček nič ne odgovori, samo sedi tam s široko odprtimi očmi. Duhovnik ponovi vprašanje: »Kje je Bog?« Deček spet nič ne odgovori, zato duhovnik še dodatno povzdigne glas in uperi prst naravnost proti njegovemu obrazu: »KJE JE BOG?!?« Deček bliskovito pobegne iz sobe, steče domov, se skrije v omaro in močno zaloputne vrata za seboj. Ko ga tam najde starejši brat, ga vpraša, kaj se je zgodilo. Mlajši, hlajstajoč za zrakom, zahlipa vanj: »Zdaj sva pa zares v zosu. Bog je izginil in vsi mislijo, da sva ga skrila midva!«

Rajko je videl soseda, ki je na dvorišču pral svoj mali avto.

»Nima smisla, da ga zalivaš,« je dejal. »Saj ne bo nič več zrasel!«

Jure je soplesalki na plesišču že trikrat stopil na nogo in ona ga je vprašala: »Ali radi plešete?«

»Zelo rad!« ji je odgovoril.

»Zakaj se pa potem ne naučite?«

»Očka, kajne, da so tebe po krivici vrgli iz šole?«

»Seveda. Zakaj me pa to sprašuješ?«

»Ker se je zgodovina danes ponovila pri meni!«

»Vlado, zakaj si tako žalosten?«

»Bral sem knjižico, ki ima žalosten konec.«

»Katero knjižico?«

»Hranilno ...«

Učiteljica naroči učencem, naj do konca pouka narišejo risbo in jo oddajo. Janezek odda prazen list. Učiteljica ga vpraša: »Janezek, kaj si pa ti narisal?«

Janezek odgovori: »Kravo in travo.«

Učiteljica: »Kje pa je trava?«

Janezek: »Krava jo je pojedla.«

Učiteljica: »Kje pa je krava?«

Janezek: »Šla je, ker ni bilo več trave!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 1711

1711	KRAJ NA STARIH SLOV.	SEVA ARHIVA OŠRKA	ARHIV PODATK	ŠKOTSKA SLOVNA	ČISTVINA ZAJAVNA	ELEKTRIKA	HRABO KESAR	KOMANI SEVA	OSERBI NAZIVI	LOKALA TOPIJNE POKALNI	ŠVEDSKO IME
PRVI NOVOBER	V	S	I	S	V	E	T	N	I	K	I
BREZDOLSKA	R	O	B	A	T	AUG. ŠUMP. RUFNY ...	R	O	M	A	N
ŽENSKO IME	A	M	A	L	I	J	A	VEČ IV. DELI DANI. (17. ST. JANI)	E	V	E
GORA NA SLOV. SLOV.	N	A	N	O	S	TUJE NEJME GLASOVNI IZPIS	J	O	N	A	S
ŠVEDSKA LOGAR	S	L	R	A	D	GRAD BLIZU RIFA ...	M	I	R	A	M
KLODORAM	K	I	L	A	E	ŠTIVRO. ŠOK.	E	N	A	PREDLOG. LUSTINA DREVAJE	N
GRAD NA SLOV. SLOV.	O	J	E	O	S	ŠI. HOD. BLIZU RIFA ...	R	E	E	A	L
NAŠA LUČ	A	S	A	A	O	K	E	R	P		
BELGIJA	B	B	R	U	N	O	A	T	A		
MOJSEVSKA	A	R	O	N	A	L	A	R	I	K	
RUŠENJE	N	A	S	I	L	N	I	K	A	T	A
JANNO DOMINI	A	D	K	O	C	I	V	A			
SL. IZDEL. POKALNI ANTON	N	O	V	A	Č	A	N	A	N	A	
ŠVEDSKA	A	V	E	A	P	A	R	I	Z		
NAŠA LUČ	A	R	E	N	A	K	A	K	I		
V VERA POKALNI	E	N	A	K	L	Y	O	N	L		

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1712	ZNAK ZA ZMAGO	ZBIRKA IMEN	NASILNEŽ IN TAT	GODEC DANICA	INŠTITUT ENERGETSKIH VIROV	LOJZE SIMONITI	POKLIC AP. OSTOLOV KOROŠKE	20. ČRKA ABECEDE	SLOVENSKA DEŽELA	UPADANJA MORSKE GLADINE	ELEKTRARNA NA REKI SOČI
APOSTOL KOROŠKE							POKLIC AP. OSTOLOV KOROŠKE				
APOSTOL KOROŠKE	KRAJ PRI RADLJAH/D							NEVARNA ŽUŽELKA			
IMAJO GA NEKATERE ŽIVALI				VATIKAN	SLOVENSKO SLMUČARSKO SREDIŠČE	NEKDANJI SLOV. SLMUČAR BORIS ...					
TAK KOT NEKAJ DRUGEGA					DRŽAVA V HIMALAJI		DEL TELESA				
MOŠKO IME						ZGRADBA ZA BIVANJE	TONJE KRALJ				NASELJE NAD LOGATCEM
ŠPELA KRANJEC			MEDMREŽJE (TUJKA)	GORA NAD AIDOVŠČINO			KRŠKO	PREBIVALEC SEVERNEGA POLA		KALJ	KRAJ IN OBČINA NA KOROŠKEM
SEVER		IDRIJSKA UMETNOST	ROJ. KRAJ GROZDETA					KAPA BREZ 'K'			ŠIROK RAZGLED
ŽENSKO IME						SVETO PISMO	OSEBNI ZAIEMEK			RADO LENČEK	VIKARJEVO PODROČJE
KOVANJE				VAS PRI AIDOVŠČINI	SKUPAJ, VZAJEMNO						
NAŠA LUČ	SLOV. ARHITEKT ALEKS.	SHRANJENA HRANA			SVETOPIŠ. MESTO	MAT. ZAPIS ENAKOSTI					
ZAGONETKE						ZMLETO ZRNJE	AVSTRILJA				ŠVEDSKO SLMUČ SREDIŠČE
ANŽE LANIŠEK			REKA V BIH	RAZKOŠNA HIŠA			TUJE MOŠKO IME	24. ČRKA ABECEDE			
KRAJ NAD KANALOM						JUTRANJI IN VEČERNI NAR. POJAV	ŠPANIJA				
KISIK		ITALIJA	OBLAK LADO		POGOJNI VEZNIK	PREDLOG		FR. BESEDA ZA MED			MANNHEIM
PTICA							IME MESECA			URAN	JOD
AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA								REKA V FRANCIJU IN DEPARTEMENT			